

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Історичний факультет
Кафедра модерної доби та новітнього часу

До захисту допущено

Кафедрою модерної доби та новітнього часу, протокол № 6 від 03.06.2026 р.

В.о. завідувача кафедрою _____ Юрій ВОЛОСНИК

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

здобувача першого(бакалаврського) рівня вищої освіти

Шарги Андрія Юрійовича

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

«Сквотерство в Пенсильванії (1680-ті - перша половина 1770-х рр.).»

(тема роботи)

Спеціальність 032 «історія та археологія»

Освітня програма «історія та археологія»

Здобувач освіти

підпис

Шарга А. Ю.
ім'я, прізвище

Керівник роботи

підпис

Крютченко М. Л.
ім'я, прізвище

Харків –2026

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	3
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. Генеза феномену сквотерства в ранній Пенсильванії (1682-1720 рр.)	15
1.1.Заснування колонії Пенсильванія: політичні, соціальні та релігійні передумови.....	15
1.2. Система землеволодіння за Вільяма Пенна (1682–1718 рр.)	19
1.3. Міграційні процеси та земельна політика пропрієтарного уряду щодо сквотерів у 1720-х рр.	24
РОЗДІЛ 2. Освоєння фронтиру сквотерами у 1730 – на початку 1750-х рр. 28	
2.1. Сквотери у системі відносин між аборигенами та колоніальним урядом Пенсильванії.....	28
2.2. Політико-правова та релігійна ідентичність жителів фронтиру.	35
РОЗДІЛ 3. Трансформація сквотерства у другій половині XVIII ст.....	42
3.1. Прикордонні поселенці в умовах Франко-індіанської війни (1754–1763 рр.)	42
3.2. Сквотерство як фактор фронтирного насильства (1763–1770-ті рр.).....	50
3.3. Економічні та соціальні чинники поширення сквотерства у 1760–1770-х рр.	63
ВИСНОВКИ	69
Список використаних джерел та літератури:	71

АНОТАЦІЯ

Дипломну роботу присвячено комплексному дослідженню феномену сквотерства в колоніальній Пенсильванії – його соціальних, правових і політичних аспектів – від заснування колонії у 1682 р. до початку Американської революції у першій половині 1770-х рр. Методологічну основу роботи складають інституціоналізм, колоніальні та постколоніальні студії у поєднанні із загальнонауковими (аналіз, синтез, індукція, дедукція) та спеціально-історичними методами (історико-генетичний, діахронний, порівняльний, типологічний, проблемно-хронологічний).

Джерельна база включає офіційну документацію пропрієтарного уряду («Протоколи Провінційної ради»), тексти індіанських договорів, щоденники учасників подій (К. Вайзера, Дж. Кенні, місіонерів-моравів), петиції та памфлети епохи. На основі їх аналізу реконструйовано механізми незаконної колонізації прикордонних територій; досліджено взаємодію сквотерів із пропрієтарним урядом, індіанськими племенами та іншими колоністами; простежено трансформацію сквотерства від земельного явища до політичного чинника. Наукова новизна полягає у системному аналізі сквотерства в його взаємозв'язку з різними групами учасників колоніального суспільства, а також у залученні джерел, що репрезентують погляд корінного населення.

Ключові слова: сквотерство, колоніальна Пенсильванія, фронтир, пропрієтарний уряд, Вільям Пенн, землеволодіння, шотландо-ірландці, корінні народи, Франко-індіанська війна, «хлопці з Пакстона», система Чесної Гри.

ABSTRACT

This thesis provides a comprehensive study of the squatting phenomenon in colonial Pennsylvania – its social, legal, and political dimensions – from the founding of the colony in 1682 to the onset of the American Revolution in the early 1770s. The methodological framework combines institutionalism, colonial and postcolonial studies with general scientific methods (analysis, synthesis, induction, deduction) and specialized historical approaches (historical-genetic, diachronic, comparative, typological, and problem-chronological methods).

The source base includes official proprietary government records (Minutes of the Provincial Council), Indian treaty texts, firsthand diaries (C. Weiser, J. Kenny, Moravian missionaries), petitions, and period pamphlets. Drawing on their analysis, the study reconstructs the mechanisms of illegal frontier colonization; examines squatter interactions with the proprietary government, Indian tribes, and fellow colonists; and traces the transformation of squatting from a land tenure issue into a political force. The scientific novelty lies in a systematic analysis of squatting in its relationship with various groups of colonial society, as well as in the use of sources representing the perspective of the indigenous population.

Keywords: squatting, squatters, colonial Pennsylvania, frontier, proprietary government, land tenure, Scots-Irish, indigenous peoples, French and Indian War, Paxton Boys, Fair Play system.

ВСТУП

Актуальність роботи. Колоніальна Пенсильванія зразка XVIII ст. була одним з найпотужніших соціально-економічних центрів не лише Серединних колоній, але й усього Східного узбережжя. Незважаючи на доволі пізнє заснування, завдяки вмілій політиці власника провінції Вільяма Пенна та його найближчого кола з Релігійного Товариства Друзів, Пенсильванія доволі швидко стала популярним місцем для розвитку власних підприємств або імміграції. Тим не менш, попри значні успіхи, вона мала і свої проблеми, однією з найважливіх був феномен сквотерства та питання незаконного заселення непридбаних земель.

Явище сквотерства не лежало виключно в площині соціально-економічних відносин між дрібними або бідними фермерами; внаслідок високих темпів імміграції із Західної Європи, серед новоприбулих виник дефіцит землі, яку багато хто не в змозі оплатити, почав займати незаконно, що було посяганням на власність спочатку Вільяма Пенна, а потім його спадкоємців.

Обрана тема також залишається актуальною у розрізі досліджень історії взаємовідносин між євроамериканськими поселенцями та корінними мешканцями. До появи великої кількості нових мешканців, Вільям Пенн та квакери, керуючись власними принципами, змогли встановити мир та добросусідські відносини з найближчими племенами та вирішувати земельні питання виключно через викуп у останніх за справедливую ціну. Дефіцит землі змушував деяких поселенців виходити за межі куплених територій, і освоювати традиційні мисливські угіддя індіанців, що неминуче породжувало конфлікти. Перебуваючи в атмосфері постійної небезпеки та невизначеності, сквотери на нових землях створили власні спільноти та ідентичності.

Сквотерство мало свої прояви і у політичній сфері. Через тривалу ізоляцію від Філадельфії та розвинених східних графств, населення фронтиру було вимушене вдатися до встановлення місцевого самоуправління. Після Франко-індіанської війни і повторного «відкриття» цих територій для Філадельфії, місцеві агресивні жителі жадали отримати більшого політичного представництва та вивільнитися з-під влади уряду.

Наукова новизна. Попри достатній рівень досліджуваної нашої теми, в історіографії все ще лишаються моменти та процеси, що потребують кращого висвітлення. Тому в цій роботі, нами було:

- зібрано, систематизовано та проаналізовано велику кількість різноманітних джерел та наукових праць з теми;
- досліджено феномен сквотерства в Пенсильванії кінця XVII – другої половини XVIII ст. з точки зору представників корінного населення – за допомогою залучених автентичних джерел;
- проведено системний аналіз для дослідження взаємовідносин між різними групами на фронтірі – племенами індіанців, сквотерами, офіційною владою у Пенсильванії на рівні соціальному, економічному та політичному.

Об’єктом нашого дослідження є історії колоніальної Пенсильванії кінця XVII – XVIII ст.

Предметом нашої роботи є явище незаконного зайняття земель – сквотерства, в контексті історії колоніальної Пенсильванії.

Територіальні межі дослідження охоплюють провінцію Пенсильванія, її західний фронтір та частково прикордонні території сусідніх колоній – Меріленду, Вірджинії.

Хронологічні межі обґрунтовуються періодом існування колоніального управління в Пенсильванії – від її створення у 1682 р. до початку Американської революції у першій половині 1770-х рр.

Мета та завдання. Метою цієї дипломної роботи є комплексне дослідження феномену сквотерства в Пенсильванії, його соціального, політичного та правового аспектів. Для цієї мети ми поставили наступні завдання:

- Охарактеризувати історичні передумови та умови формування сквотерства в Пенсильванії кінця XVII – середини XVIII ст.
- Розкрити соціальний склад сквотерів та визначити основні мотивації їхньої міграції й самовільного зайняття земель.

- Проаналізувати правові норми колоніальної Пенсильванії щодо землеволодіння та визначити, як вони впливали на становище сквотерів.
- Дослідити форми взаємодії сквотерів із колоніальною адміністрацією, приватними землевласниками та судовими інституціями.
- Визначити роль сквотерів у конфліктах на прикордонні, зокрема у взаєминах з корінними народами.
- Проаналізувати політичне значення сквотерства та його вплив на розвиток місцевого самоврядування й соціальних рухів у колонії.
- Узагальнити соціальні, правові та політичні наслідки сквотерства для розвитку Пенсильванії та колоніального суспільства загалом.

Історіографія. Нажаль, тема незаконної колонізації і сквотерства навіть в американській історіографії не є аж надто популярною серед дослідників, тому великою мірою перелік використаних робіт складається з праць, які не повністю присвячені зазначеній проблематиці, а частково.

Тим не менш, передусім ми застосували роботи оглядового характеру, які допомагають створити перше враження про тему і дозволяють намітити проблему. До таких ми віднесли статтю «Закони, суди та громади в глибинці Пенсильванії, приблизно 1750–1800 рр.» Метью Ворда¹ та «Сквотери. Дослідження несанкціонованого володіння прикордонними землями від перших років існування колоній до 1840 року» – невелике дослідження Ч. Г. Гіллеспі².

Достатньо великий пласт історичних робіт присвячено висвітленню юридичних і практичних тонкощів функціонування уряду та земельного законодавства Пенсильванії у відповідний період. “Громадський інструктор Пенсильванії”³ або “Пропрієтарний уряд в Пенсильванії”⁴ Шепхерда є оглядовими працями, що надають базову інформацію про аспекти суспільно-політичної системи колонії. «Сквотери та права власності на землю в ранній

¹ Ward M. C. Laws, Courts and Communities in the Pennsylvania Backcountry, ca.1750–1800 // Journal of Early American History. 2016. Vol. 60, no. 1. P. 40–67.

² Gillespie C. H. The Squatters: A Study of the Unauthorized Possession of the Frontier Lands from the Early Years of the Colonies to 1840. 1917. 50 p.

³ Pierson W. W. Civics of Pennsylvania. Ginn & Company, 1906. 196 p.

⁴ Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896. 601 p.

західній Пенсильванії» – дослідження крім усього зачіпає ідеологічний аспект сквотерства – предмет віри поселенців у правильності зайняття земель, в яку вони інвестували своєю працею¹. Маркус Гало у «Розвідка землі у ранній Пенсильванії: приклад з глобального контексту» демонструє процедуру геодезії та її взаємозв'язок зі сквотерами, коли останні займали «нічийну землю», обробляли її і могли виставляти на продаж, заробляючи собі на життя². У іншій своїй статті – «Чесна гра...»: Піднесення та занепад Республіки сквотерів у Західній долині річки Саскегванна, 1768–1800 рр.», автор досліджує особливості форми суспільно-політичної самоорганізації сквотерів, яка впливала на розподіл землі між поселенцями шляхом через орган «чоловіків чесної гри»³.

Праця Патріка Гріффіна⁴ зосереджується на особливостях існування шотландо-ірландського населення на американському фронтірі та Пенсильванії в тому числі. Автор використовує специфічну методологію і критично розглядає попередні підходи до історії цієї етнічної групи. Гріффін, до прикладу, вказує на змінність відношення населення фронтиру до індіанців у формі «припливу-відпливу», а не стабільність їхнього расизму.

Одним з найбільших смислових блоків у нашій історіографії є праці, присвячені проблемам конфліктів та співіснування між різними етнічними, релігійними та соціальними групами на території так званого фронтиру чи беккантрі Пенсильванії. Відомий дослідник у цьому напрямі – Метью К. Ворд у статті «Мирне королівство зруйноване: Семирічна війна і трансформація Пенсильванії», детально окреслює руйнівні наслідки конфлікту як для колоністів, так і для корінних народів: насилля, вчинене з обох сторін призвело до неможливості повернення до постулатів Вільяма Пенна про мирне співіснування на квакерських засадах та лише загостило расові протиріччя на

¹ Fullerton J. N. Squatters and Titles to Land in Early Western Pennsylvania; or, an Introduction to Early Western Pennsylvania Land Titles. // *Western Pennsylvania History*. 1923. Vol. 6. P. 165–176.

² Gallo M. Land Surveying in Early Pennsylvania: A Case Study in a Global Context. // *Journal of Early American History*. 2016. Vol. 6, no. 1. P. 9–39.

³ Gallo M. “Fair Play Has Entirely Ceased, and Law Has Taken Its Place”: The Rise and Fall of the Squatter Republic in the West Branch Valley of the Susquehanna River, 1768–1800. // *The Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 405–434.

⁴ Griffin P. The Irish, Scots and Scotch-Irish and Lessons from the Early American Frontier. // *Journal of Irish and Scottish Studies*. 2009. Vol. 3, no. 1. P. 75–97.

фронтирі¹. Сквотерство як явище сприяло не лише розгорянню конфліктів між корінними мешканцями та колоністами, але і суто між останніми. А. Остерхаут у “Помста на кордоні: Коннектикутські янки проти пеннамців у долині Вайомінг” розкриває період так званих «янки-пеннамітських війн» між жителями Пенсильванії та власне Конектикуту². Одна зі статей Патріка Сперо аналізує Коноджокулярську війну 1730-х рр., що відбувалася між Пенсильванією та Мерілендом³.

Девід Л. Престон, співавтор однієї колективної монографії, у розділі під назвою «Сквотери, індіанці, приватна власність уряду та земля в долині Саскуеханна» висловив ідею про «трикутний» конфлікт довкола землі між спадкоємцями Пенна та урядом колонії з одного боку, індіанцями з другого та незаконними колоністами з третього⁴. Демонструючи приклад з покупкою землі у Шести Націй з боку власників, яка зрештою призвела до виселення як індіанців, так і деяких сквотерів.

Достатньо праць присвячено усебічному дослідженню проблем, пов’язаних зі сплесками насилля після закінчення Франко-індіанської війни; до таких передовсім відносяться різанина у Конестозі 1763 р. та тривала Війна Понтіака (до 1766 р.). Ці конфлікти безпосередньо витікали з проблем незаконної колонізації європейськими поселенцями індіанських територій, що провокувало сутички між ними. Джеремі Енгельс у своїй статті «Озброєні для вбивства»: хлопці з Пакстона і «дух вбивства всіх індіанців» у Пенсильванії, 1763–1764 рр.» дослідив ідеологічний аспект ненависті колоністів до індіанців та систему обґрунтування винищення представників корінних народів⁵. А от приміром «Бандити-прикордонники та індіанці: Спадщина хлопців з Пакстона, 1763–

¹ Ward M. C., *The Peaceable Kingdom Destroyed: The Seven Years' War And Transformation of the Pennsylvania Backcountry*. // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 2007. Vol. 74 №. 3. P. 247–279.

² Ousterhout A. M. *Frontier Vengeance: Connecticut Yankees vs. Pennamites in the Wyoming Valley*. // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 1995. Vol. 62, no. 3. P. 330–363.

³ Spero P. *The Conojocular War: The Politics of Colonial Competition, 1732–1737*. // *Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 365–404.

⁴ *Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania* / ed. by W. A. Pencak, D. K. Richter. Pennsylvania: Penn State University Press, 2004. 336 p.

⁵ Engels J. "Equipped for Murder": The Paxton Boys and "the Spirit of Killing all Indians" in Pennsylvania, 1763–1764. // *Rhetoric and Public Affairs*. 2005. Vol. 8, no. 3. P. 355–381.

75 pp.» Олдена Т. Вогана демонструє як дії «хлопців» вплинули на подальше заслаблення офіційної влади на фронтірі та панування численних банд, які чинили насилля над індіанським населенням¹. Робота Джона Смоленскі «Вбивство на периферії: різанина в Пакстоні та переосмислення суверенітету в колоніальній Пенсильванії» демонструє правовий аспект проблеми, де радикальні групи на місцях перебирали на себе суверенітет².

Аналіз джерел. Джерельна база нашого дослідження достатньо різноманітна, зважаючи на потребу дослідити багато аспектів явища сквотерства впродовж означеного часового проміжку.

Нами використана автентична офіційна документація державних органів Пенсильванії «Протоколи Провінційної ради Пенсильванії, від організації до припинення існування власницького уряду»³. Ці багатотомні документи відображають суперечки між губернатором і його прихильниками, Асамблеєю та жителями фронтиру з приводу різних питань, в тому числі феномену сквотерства. «Протоколи» дозволяють відстежити офіційні спроби уряду контролювати імміграцію та запобігати незаконному заселенню.

До джерел особистого походження ми віднесли передусім журнал Конрада Вайзера – етнічного німця, мандрівника і перекладача, який описав фронтір Пенсильванії під час своєї шеститижневої подорожі у 1737 р. з Тульпехокена до Онондаго – столиці ірокезів, як дипломатичного посланця⁴. Журнал Джеймса Кенні – квакерського торговця з фронтиру, який був знайомий з Ізраїлем Пембертоном та іншими високопосадовцями, і займався поставками провізії у віддалені поселення Пенсильванії під час франко-індіанської війни⁵. Вочевидь, він також залишив певні відомості про життя тамтешніх незаконних поселенців.

¹ Vaughan A. T. Frontier Banditti and the Indians: The Paxton Boys' Legacy, 1763–1775. // *Pennsylvania History*. 1984. Vol. 51, no. 1. P. 1–29.

² Smolenski J. Murder on the Margins: The Paxton Massacre and the Remaking of Sovereignty in Colonial Pennsylvania. // *Journal of Early Modern History*. 2015. Vol. 19. P. 513–538.

³ Minutes of the Provincial Council of Pennsylvania, from the organization to the termination of proprietary government in 10 vols.

⁴ Weiser C. Narrative of a journey from Tulpehocken, in Pennsylvania, to Onondago, the headquarters of the Six nations of Indians, made in 1737 by Conrad Weiser. Philadelphia: John Pennington, 1853. 79 p.

⁵ Kenny J. Journal of James Kenny, 1761–1763. // *The Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 1913. Vol. 37, no. 1. P. 147.

Іншим важливим джерелом були щоденники моравських місіонерів в період бунту «хлопців з Пакстона»; хоча у повному сенсі ці джерела не дають індіанський погляд на ті події, їхня точка зору там присутня.¹

Найбільшим віднайденим масивом джерел у нас є сукупність праць, присвячених історії графств Пенсильванії. Це історії графств і географічних регіонів: західного берегу річка Саскегеванна², Феєту³, Кемберленду⁴, та інших. Їх визначальною рисою є великий обсяг, хронологічний виклад інформації, часто детальний опис зазначених подій, пов'язаних зі сквотерами.

Окрему увагу ми приділили джерелам, які репрезентують історію етнічних меншин на території Пенсильванії у колоніальний період, серед таких головно зустрічаються німці та шотландо-ірландці. Для загального ознайомлення ми застосували працю Волтера Леффертса «Поселення Пенсильванії», яка приділяє значну увагу розкриттю етнічного аспекту колонізації Пенсильванії⁵. Представники цих груп не рідко вступали в численні конфлікти з англійськими поселенцями, що своєю чергою провокувало поширення поміж ними позазаконних практик. Тому до роботи ми залучили «Шотландо-ірландці в Америці» Генрі Джонса Форда, яка фокусується на комплексному розкритті питань та аспектів, пов'язаних із соціально-політичною історією шотландо-ірландців в Америці та Пенсильванії.⁶ Дані джерела дають змогу ознайомитися в тому числі з інформацією стосовно першочергового сприяння розселення шотландо-ірландським сквотерам з боку уряду провінції та поступово

¹ Diary of the Indian Gemeine in the Barracks in Philadelphia, Final Draft (January 24 – December 31, 1764). Digital Paxton: Digital Collection, Critical Edition, and Teaching Platform. URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/diary-of-the-indian-gemeine-in-the-barracks-in-philadelphia-final-draft-1764?path=transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).

² Meginness J. F. Otzinachson: A History of the West Branch Valley of the Susquehanna: its first settlement, privations endured by the early pioneers, Indian wars, predatory incursions, abductions and massacres, together with an account of the Fair Play System; copies of curious old documents, biographical sketches of the leading settlers, together with anecdotes, statistics, and much valuable matter entirely new. Williamsport : Gazette and Bulletin Printing House, 1889. 702 p.

³ Franklin E. History of Fayette County, Pennsylvania, with biographical sketches of many of its pioneers and prominent men. Philadelphia : L. H. Everts & Co., 1882. 841 p.

⁴ William H. The history of the county of Cumberland, and some places adjacent, from the earliest accounts to the present time: Comprehending the local history of the county; its antiquities, the origin, genealogy, and present state of the principal families, with biographical notes; its mines, minerals and plants, with other curiosities. London, 1794. 756 p.

⁵ Lefferts W. The Settlement of Pennsylvania. Philadelphia : Franklin Publishing and Supply Company, 1922. 64 p.

⁶ Ford H. J. The Scotch-Irish in America. Princeton: Princeton University Press, 1915. 607 p.

прослідкувати трансформацію ставлення пропріетарного уряду до цієї групи. Подібні процеси простежуються і у дослідженні «Німецький вплив, його поселення і розвиток».¹

Під час роботи нами також було застосовано джерела, пов'язані з контактами між корінними американцями та Провінцією Пенсильванія. Після смерті засновника колонії Вільяма Пенна, пропріетарний уряд відійшов від його ідеалістичних настанов на користь мінливого і практичного підходу. Представники Пенсильванії могли цілком йти на підступні, протизаконні дії супроти інтересів корінного населення: це зафіксовано передовсім у текстах договорів, які укладалися з індіанцями – як от Договір про Пішу купівлю 1737 р.²; тим не менш, офіційний уряд намагався балансувати між інтересами великих індіанських племен та незаконних поселенців, яких він міг використовувати як буферну силу. Крім текстів договорів, ми приміром залучили Протокол договору, укладеного в Істоні у жовтні 1758 року – один з детальних описів процесу переговорів між колоніальною владою та представниками місцевих племен, де в тому числі зачіпалося земельне питання; до них можна додати збережені і транскрибовані тексти промов офіційних представників провінції на перемовинах у 1744 р. – Джеймса Гамільтона³ та Джорджа Томаса⁴ – їх аналіз проливає світло на роль сквотерів як негативного чинника у відносинах між офіційною владою та індіанськими племенами. Петиція Бенджаміна Франкліна до Короля від 2 лютого 1759 р. відображувала прагнення політика привернути увагу метрополії на проблеми несправедливого поводження колоністів з

¹ The German Influence Its Settlement and Development in Pennsylvania. Lancaster: The Pennsylvania-German Society, 1900. 720 p.

² The Walking Purchase – August 25, 1737 // Pennsylvania Historical & Museum Commission. URL: <https://www.phmc.state.pa.us/portal/communities/documents/1681-1776/walking-purchase.html> (date of access: 28.11.2025).

³ By the Honourable James Hamilton, Esq; Lieutenant-Governor, and Commander in Chief, of the Province of Pennsylvania, and Countues of Newcastle, Kent and Sussex, on Delaware. A proclamation [Warning Squatters to leave Indian lands west of the Blue Hills] [Dated] eighteenth day of July in the twenty-third year of the reign of our Sovereign Lord George the second ... and in the year of our Lord one thousand, seven hundred and forty-nine. James Hamilton. God save the King. / Printed by B. Franklin. Philadelphia, 1749. 2 p.

⁴ By the Honourable George Thomas, Esq; Lieutenant Governor and Commander in chief of the Province of Pennyslvania and the Counties of New-Castle, Kent and Sussex upon Delaware. A proclamation [Against the settlers of land in Lancaster County, west of the Blue Mountains] Given at Philadelphia under my hand and the Great Seal of the said Province, the fifth day of October, 1742 ... George Thomas. God Save the King. / Printed by B. Franklin. Philadelphia, 1742. 2 p.

індіанцями, включно із питанням про шахрайство з землею.¹

Задля глибокого дослідження проблематики різанини в Конестозі у 1763 р., ми звернулися до електронного ресурсу «Digital Paxton»². Його цінність полягає в тому, що він збирає, систематизує та робить доступними первинні документи, що стосуються ключового епізоду в історії сквотерства та прикордонних конфліктів у Пенсильванії. Крім оцифрованих манускриптів наявна певна кількість транскрибованих записів. До віртуальної колекції входять памфлети, брошури та згадані манускрипти, які розкривають особливості суспільної дискусії стосовно феномену «хлопців з Пакстона» з точки зору його прихильників чи противників. Серед матеріалів колекції особливо виділяється щоденник індіанця, наведеного у моравську віру – одну з деномінацій тодішньої Пенсильванії; його записи дозволяють прослідкувати реалії післявоєнного часу у глушині провінції з точки зору представника корінного населення. З числа більш традиційних джерел можна назвати памфлет «джентельмена з прикордонного округу» 1764 р., який є апологією діяльності «хлопців з Пакстону»³. Джерело є важливим тому що засвідчує як інтегрованість деяких жителів фронтиру у суспільний дискурс колонії, так і демонструє критичну оцінку дій пропрієтарного уряду та квакерів у роки заворушень, нестабільності, поруч із ідеологічним виправданням насилля сквотерів над індіанцями.

Методологія дослідження. Задля конструювання методологічної рамки нашого дослідження, нами було обрано поєднано інституціоналізм, колоніальні та постколоніальні студії. Залучення інституціоналізму дозволило нам ознайомитися з проблематикою сквотерства у Пенсильванії крізь призму аналізу формальних та неформальних інститутів, їхньої взаємодії та конфліктів. Колоніальний підхід дає змогу дослідити питання формування офіційної

¹ Petition to the King in Council, [2 February 1759]. Founders Online: Home. URL: <https://founders.archives.gov/documents/Franklin/01-08-02-0070> (date of access: 28.11.2025)

² Transcribed Records. Digital Paxton: Digital Collection, Critical Edition, and Teaching Platform. URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).

³ The PAXTON-MEN Impartially Reprefented: The Distresses Of The Frontiers, And The Complatatns And Sufferings Of The PEOPLE Fully Stated... Together-With Proper Reflection And Advice Upon The Whole. Philadelphia: A Steuart, 1764. 34 p.

колоніальної адміністрації, її еліт та правових аспектів. Постколоніальні студії використовуються нами для дослідження фронтиру Пенсильванії як специфічної, віддаленої від впливу офіційної влади зони, стану «проміжного становища», де відбувалися взаємодії та взаємовпливи різних культур та груп населення на соціальному, економічному та політичному рівнях.

У процесі роботи над темою та опрацювання джерельної бази, історіографії, виникла необхідність як загальнонаукових, так і спеціально-історичних підходів. Серед загальнонаукових інструментів були використані методи індукції та дедукції, аналізу, синтезу, що дозволили здійснити логічну обробку отриманої інформації. Із числа спеціально-історичних методів у роботі застосовано історико-генетичний, порівняльний, діахронний, історико-типологічний та проблемно-хронологічний методи, які забезпечили поглиблене вивчення предмета в його динаміці та контексті історичних умов.

Завдяки історико-генетичному методу, ми отримуємо змогу провести комплексне дослідження історії утисків сквотерів в Північній Америці з розглядом контексту історичних процесів, що супроводжували це явище. Діахронний метод надає можливість проводити аналіз сквотерства як явища протягом певного усього колоніального періоду Пенсильванії; історико-типологічний метод був використаний задля розрізнення різних груп сквотерів та їхніх основних відмінностей.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку літератури.

Апробація. Один з аспектів бакалаврської роботи було апробовано під час доповіді на 79-тій Міжнародній науковій конференції “Каразінські читання”.¹

¹ Каразінські читання (історичні науки): Тези доповідей 79-ї Міжнародної наукової конференції (до 90-річчя заснування Наукового товариства студентів у Харківському університеті). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. С. 284–286.

РОЗДІЛ 1. Генеза феномену сквотерства в ранній Пенсильванії (1682-1720 рр.)

1.1.Заснування колонії Пенсильванія: політичні, соціальні та релігійні передумови

Суспільно-політичний розвиток Пенсильванії та інших колоній Британської Америки у кінці XVII – на початку XVIII ст. великою мірою був обумовлений ситуацією в метрополії. Незважаючи на поступове відновлення та довгоочікувану стабілізацію політичного режиму в Англії, наслідки попередньої кризи лишалися відчутними. Англійська громадянська війна 1642–1651 рр. стала колосальним суспільним потрясінням. Озброєна боротьба парламенту та королівської влади спричинила значні руйнування, розорення господарств, які своєю чергою вплинули на появу та стрімке зростання чисельності різноманітних релігійних рухів на території країни, чия ідеологія могла бути доволі радикальною та спрямованою на критику дійсного політичного ладу. Одним з таких рухів стало Релігійне товариство друзів.

Центральною фігурою даного руху був відомий проповідник Джордж Фокс. Переживши специфічний духовний досвід, він почав свою проповідницьку діяльність у 1647 р. серед подібних до нього релігійних нонконформістів.¹ Самоназва «друзів» також має за собою певний сенс – оскільки квакери відкрито відкидали ієрархію, а лідерство на початку існування Релігійного товариство було радше номінальним. Основою релігії «друзів» є віра у деяке «Внутрішнє Світло».² Під цим терміном розуміється Божа присутність в кожній людині, незалежно від її походження, соціального статусу, статі чи інших зовнішніх/майнових ознак, яку можна у собі відкрити. Також, варто відзначити і той факт, що ранні квакери були напрочуд толерантними до представників інших вірувань (головно – протестантських) та відстоювали свободу совісті.³ Таким

¹ Muers R. Quaker theology / ed. by B. N. Wolfe. St Andrews: St Andrews Encyclopaedia of Theology, 2022. P. 3–4.

² Muers R. Quaker theology / ed. by B. N. Wolfe. St Andrews: St Andrews Encyclopaedia of Theology, 2022. P. 9–10.

³ Muers R. Quaker theology / ed. by B. N. Wolfe. St Andrews: St Andrews Encyclopaedia of Theology, 2022 . P. 12.

чином, вже на рівні своєї релігійної доктрини, квакери зазначали віротерпимість як одну з базових, необхідних засад.

Соціально, Релігійне товариство було доволі строкатим. Всупереч стереотипам про надмірну репрезентацію бідних прошарків населення у подібних нонконформістських рухах, значна частина квакерів була доволі забезпеченою. Приміром, А. Андерсон проводячи аналіз заповітів доводить, що навіть на периферії, у північному графстві Ланкашир в період з 1652-ого по 1690-ий р., де проживало 274 квакери, з них 25 можна віднести до бідняків; натомість, 65 господарів володіли статками від 100 до 500 фунтів, що дозволяло їх відносити до людей середнього та високого зажитку.¹

Багато дослідників відзначають доволі високий рівень організованості руху чи не з найперших років існування. Релігійне товариство друзів у 1650-х рр. уже існувало як розгалужена система громад, які очолювалися різними харизматичними проповідниками. У 1652 р., більшість лідерів зібралися під головуванням Джорджа Фокса та Маргарет Фелл у помісті Свортмор-Гол, де вирішувалися загальні питання щодо визначення подальшої стратегії поширення руху.² Протягом кількох наступних років, вчення «друзів» поширилося по всій території Англії та Уельсу, хоч сама кількість квакерів залишалася невеликою. В своїй пропаганді, члени Товариства активно використовували диспути з представниками інших конфесій, мандрівні проповіді та памфлети. Успішність руху та його стрімкий розвиток дали свої плоди: уже у 1653 р. з'явилися перші зібрання квакерів у Лондоні, які поступово перейняли на себе більшість обов'язків з випуску квакерських матеріалів.³ Паралельно, йшла робота з поступового ускладнення організації та посилення соціального дисциплінування; з середини і до кінця 1650-х рр. створюються щоквартальні збори квакерів на території кожного з графств.⁴ Після повалення республіки і повернення монархічного ладу, активізувалися переслідування релігійних

¹ Anderson A. The Social Origins of the Early Quakers // Quaker History. Vol. 68, №1. 1979. P. 33–40.

² Moore R. The Development of British Quaker Governance to c. 1700. // Quaker Studies. 2025. Vol. 29, no. 2. P. 2–3.

³ Moore R. The Development of British Quaker Governance to c. 1700. // Quaker Studies. 2025. Vol. 29, no. 2. P. 4–5.

⁴ Moore R. The Development of British Quaker Governance to c. 1700. // Quaker Studies. 2025. Vol. 29, no. 2. P. 7–9.

громад квакерів та подібних рухів. На початку 1660-х рр., на додачу до відверто репресивного кодексу Кларендона, видається Королівський акт проти квакерів від 1662 р., де як привід для тиску на друзів було використано їхню відмову присягати владі.¹ Як відповідь на політичний тиск, на місцях створювалися щорічні і щотижневі зустрічі квакерів, основним завданням яких стала взаємодопомога для членів товариства.

Вільям Пенн народився у 1644 р. в родині адмірала Вільяма Пенна старшого – доволі значної фігури та землевласника, який зміг зайняти доволі високе положення при правлінні Олівера Кромвеля, а після його смерті – перейти на бік нового монарха Карла II та отримати від нього прихильність.² Майбутній засновник Пенсильванії отримав освіту в межах Крайст Чьорч Коледжу (Оксфорд); там же він зацікавився радикальними релігійними течіями, вступивши спочатку до пуританів та протистоячи проявам «папізму» в закладі. Перше враження від вчення «друзів» Вільям отримав під час однієї з проповідей квакера Томаса Ло, але остаточно приєднався до Релігійного товариства він тільки у 1667 р.³ Після цього, завдяки своїй освіченості він за доволі короткий строк отримав впізнаваність та авторитет серед друзів. Перебуваючи у в'язницях, він писав свої памфлети на суспільно-політичну тематику з критикою англійського ладу.⁴

Вільям Пенн у своїх роздумах вийшов далеко за межі інтерпретації принципу віротерпимості, спрямованої на забезпечення вільного існування неконформістських релігійних рухів. Крім доктрини «друзів», на нього мали великий вплив політико-ідеологічні течії республіканського напрямку. Пенн надихався ідеями левелерів – одного з найрадикальніших угруповань часів громадянської війни, поділяючи їх бачення мети уряду, походження влади від

¹ Schwartz S. William Penn and toleration: foundations of colonial Pennsylvania. Vol. 50, No. 4, State College: Penn State University Press, 1983. P. 284–312.

² Schwartz S. William Penn and toleration: foundations of colonial Pennsylvania. Vol. 50, No. 4, State College: Penn State University Press, 1983. P. 284–285.

³ Janney S. M. The Life of William Penn (Classic Reprint): With Selections From His Correspondence and Auto-Biography. Philadelphia: Hogan, Perkins & Co, 1852. P. 22–23.

⁴ Janney S. M. The Life of William Penn (Classic Reprint): With Selections From His Correspondence and Auto-Biography. Philadelphia: Hogan, Perkins & Co, 1852. P. 43–44.

народу, реалізації свободи совісті, апеляцій до практичної доцільності та давнього донорманського права англійців. Критичне ставлення Пенна до релігійної політики у Англії ґрунтувалося на відкиданні ним принципу поєднання держави та церкви як таких; набагато більш симпатичною моделлю він вважав систему, де держава самоусувалася з релігійної сфери, гарантуючи свободу совісті та дотримання базових християнських цінностей.¹ Причому, віротерпиме ставлення мало розповсюджуватися не лише на дрібні протестантські конфесії, але і на їх пригноблювачів з числа англіканської та римо-католицької церкви. Вільям Пенн також перебував у спілкуванні з іншими відомими мислителями свого часу, як от Джоном Локком та Олджерноном Сіднеєм. Останній був достатньо відомим прихильником республіки, природніх прав людини та навіть балотувався за допомогою Вільяма Пенна, аби в тому числі обстоювати інтереси пригнічених релігійних рухів.

Незважаючи на те, що квакери піддавалися переслідуванню, Вільям Пенн зумів зберегти і свою свободу, і важливі зв'язки, в тому числі і Карлом II. Користуючись тим, що його родина у минулому дала борг у загальній сумі близько 16 000 фунтів, Пенн попросив замість виплати коштів надати йому земельні права на територію у Британській Америці, що й було оформлено Хартією від 4 березня 1681 р.²

Після укладення з королем Карлом II угоди про купівлю території в Британській Америці, яка стане відомою як Пенсильванія, Вільям Пенн розпочинає активну підготовку до її заселення. Велику частину свого часу власник приділяв розробці політичного устрою майбутньої колонії, що відобразилося у кількох редакціях його «Рамки уряду...» 1681 та 1696 рр. та підсумкової 1701 р., яка закладала основи виборної Асамблеї та гарантувала базові права колоністів.³

¹Schwartz S. William Penn and toleration: foundations of colonial Pennsylvania. // Vol. 50, No. 4, State College: Penn State University Press, 1983. P. 286–288.

² Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896. P. 9–10.

³ Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896. P. 292–295.

1.2. Система землеволодіння за Вільяма Пенна (1682–1718 рр.)

Як ми вже зазначали раніше, Пенсильванія була продана Карлом II Вільяму Пенну як особисте володіння. Дарована Хартія від 4 березня 1681 р., попри деяку загальну розпливчатість, чітко визначала чи не абсолютне право власності Пенна на усі водойми, землі, рибу та навіть родовища дорогоцінних металів, що закріплювалося за його родиною¹. Загальний же обсяг приватних володінь, подарованих Пеннові становив близько 40 мільйонів акрів². Наступним логічним кроком для Пенна була організація системи продажу землі, яка б дозволила привабити достатню кількість нових колоністів та створити умови для процвітання «священного експерименту».

Незважаючи на свої ідеалістичні нахили, засновнику колонії довелося зіткнутися з багатьма труднощами. Передусім, це стосувалося нюансів розпродажу землі. Перші відомості про підстави набуття землі можемо віднайти у документі, відомому як “Умови або концесії для провінції Пенсильванія” від 11 липня 1681 р.³. В джерелі однозначно стверджується, що єдиний законний шлях придбати ділянку в колонії лежить через купівлю такою у власника. Для покупки виставлялися цілісні ділянки. Як спроба попередити спекуляцій на землі, в документі міститься вказівка на необхідність заселення придбаної землі (якщо така розміром більше тисячі акрів) покупцем та його родиною за строк не більше трьох років. Хоча Пенн погоджувався дозволити користуватися власникам ділянок лісами і водними шляхами вільно, тим не менш для великих землевласників існувала норма про «резервування» десяти акрів для власника колонії з кожної сотні тисяч акрів.

Як вказує В. Кейн, уся земельна власність Пеннів по суті була чимось на кшталт манору (або маєтку), але в той же час – виключно у економічному вимірі.

¹ Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896. P. 16–18.

² Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896. P. 16–18.

³ The Federal and State Constitutions, Colonial Charters, and other Organic Laws of the States and Territories now or heretofore forming the United States of America in 7 vols. / Edited by Thorpe F. N. Vol. 5: New Jersey-Philippine Islands / Washington, U. S. Government Printing Office, 1909. P. 3044 –3047.

Однією з рис англійських манорів була юридична можливість провадити суд з боку власника маєтності, чого у Пенсильванії ми не помічаємо¹. Основним органом офіційної влади, що мав безпосередньо займатися розподілом землі став Земельний офіс. Це не була централізована організація, і складалася вона з секретаря офісу (цю посаду тривалий час займав наблизений Вільяма Пенна Джон Логан), генеральний геодезист провінції (Томас Холм) та комісари з майна². Через Земельний офіс проходив процес наділу ділянок колоністам. Стандартна процедура набуття земельної ділянки виглядала наступним чином: спочатку, зацікавлена особа мала з'явитися до секретаря Земельного офісу, де отримала б змогу подати офіційну заяву на отримання наділу та внесення його у публічний реєстр. Надалі, секретар видавав спеціальний «ордер», який направлявся до головного геодезиста провінції; документ найчастіше містив ім'я прохача, кількість затребуваних акрів, приблизне географічне положення, сума квіт-ренти та ціна ділянки. Тоді, землемір (на практиці, часто його помічник) відправлявся на зазначену територію та здійснював розвідку. Дані, отримані під час огляду, передавалися до канцелярії секретаря (де вносилися у реєстр), після чого претендент отримував завірений малою печаткою патент про право власності на конкретну ділянку³.

Є очевидним і той факт, що така схема не завжди спрацьовувала. Навіть у перші десятиліття існування Пенсильванії, де існував надлишок вільної землі, через відсутність точних географічних кордонів між ділянками, ордери могли видаватися декілька разів на обстеження однієї і тієї ж території або земель, що «накладалися» одна на одну. Тому виникла потреба у процедурі повторного замірювання та орієнтування на сталі географічні маркери⁴. А якщо, приміром, фермер вже обробив частину ділянки, яка виявилася «зайвою» (тобто перевищувала вказану кількість акрів), власника змушували викупати її за

¹ Kain W. H. The Penn Manorial System and the Manors of Springettsbury and Maske. // Pennsylvania History. 1943. Vol. 10, no. 4. P. 226.

² Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896. P. 30.

³ Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896. P. 31.

⁴ Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896. P. 32–33.

завищеною ціною¹.

Для багатьох колоністів було нагальним і питання цін на земельні ділянки, оскільки часто суми потрібно було вносити ще під час процедури обробки запиту. В. Р. Шепард наводить наступні цифри: до 1713 р., загальна ставка для купівлі землі, розміром у 100 акрів становила п'ять фунтів, а вже у 1719 р. сума піднялася до рівня 10 фунтів; квіт-рента в першому випадку становила один шилінг, а в другому – два².

Як і у інших колоніях, в Пенсильванії велике значення у земельній політиці займала квіт-рента. Цей податок мав сплачуватися або сріблом, або ж його еквівалентом власнику колонії, вобмін на підтвердження права власності на продану ним же землю. Питанням збирання і підрахунку даних квіт-ренти займалися різні органи влади: у кінці XVII ст. на місцях цю роль виконували шерифи округів, а на рівні провінції Рада з власності. Дуже швидко сплила проблема неможливості реально притягнення боржників до відповідальності, на яку спочатку закривали очі³. Асамблея у 1701–1705 рр. прагнула посягнути на право Пенна збирати квіт-ренту, аргументуючи це тим, що цей збір по суті був податком, покликаним компенсувати Пенну витрати на управління урядом, на що губернатор провінції Еванс стверджував, що «не знайдено жодних слідів будь-якої угоди щодо звільнення від квіт-ренти». Один з актів, прийнятий у 1705 р., став свого роду компромісом між урядом власників та Асамблеєю; відтепер основним пунктом було позбавлення жителів колонії негативних проявів зборів квіт-ренти. Оскільки цей податок у перші роки існування колонії збирався нерегулярно, а сам процес був вкрай несистематизований, це призводило до появи часом непідйомних заборгованостей у власників ділянок, що зрозумілим чином їм зашкоджувало. Аби виправити це положення, в «Акті» зазначалося про створення офісів у округах, де представники офіційної влади будуть отримувати виплати⁴. Паралельно у документі зазначалися можливості альтернативної

¹ Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896 P. 35.

² Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896. P. 34.

³ B. Waugh The quit-rent system in the American Colonies. New Haven. Yale University Press. P. 137.

⁴ B. Waugh The quit-rent system in the American Colonies. New Haven. Yale University Press. P. 138–139.

сплати пшеничним зерном, яке мало бути добравлено до найближчого млину, а також положення про необхідність зберігати стабільною першу суму квіт-ренти та можливість оскаржити заборгованість шляхом перевірки власника у реєстрах. В тому ж році був прийнятий «Акт про спрощення стягнення квіт-ренти з власників нерухомості», де вводилася процедура, згідно якої «судді кожного графства в цій провінції мають право видавати судові накази про повернення майна у всіх випадках, коли такі накази можуть видаватися згідно із законами Англії».¹ Таке рішення означило курс влади на посилення контролю над неплатниками квіт-ренти.

На початку XVIII ст. у Пенсильванії в межах діючого тоді законодавства вийшло близько 4 актів, які так чи інакше можуть свідчити про появу явища незаконного заселення ділянок. У 1700 р. було прийнято «Акт про заборону насильницького проникнення»², «Акт про заборону перенесення межових знаків»³, «Акт про вирубку лісових дерев»⁴, «Акт про заборону купівлі земель корінних жителів»⁵. Узагальнено, ці акти присвячені заборонам для поселенців, власне: упередженню вторгненню на чужу власність, будь-яким чином пошкоджувати мітки на деревах (покликані визначити межі ділянок), вирубувати ліс на чужій землі (з фінансовими санкціями у вигляді 5 фунтів за один чорний горіх та 50 шилінгів за будівельне дерево), і повторна заборона на придбання землі у корінних народів в обхід власника колонії. Під 1705 р. значиться «Закон про семирічне безперервне володіння»⁶, згідно з яким могло бути легалізоване попередньо незаконне володіння ділянкою впродовж семи років на підставі «принципу справедливості».

¹ B. Waugh The quit-rent system in the American Colonies. New Haven. Yale University Press. P. 137–140.

² Laws of the commonwealth of Pennsylvania: from the fourteenth day of October, one thousand seven hundred, to the sixth day of April. 1803. P. 8.

³ Laws of the commonwealth of Pennsylvania: from the fourteenth day of October, one thousand seven hundred, to the sixth day of April. 1803. P. 10.

⁴ Laws of the commonwealth of Pennsylvania: from the fourteenth day of October, one thousand seven hundred, to the sixth day of April. 1803. P. 71

⁵ Laws of the commonwealth of Pennsylvania: from the fourteenth day of October, one thousand seven hundred, to the sixth day of April. 1803. P. 12

⁶ Laws of the commonwealth of Pennsylvania: from the fourteenth day of October, one thousand seven hundred, to the sixth day of April. 1803. P. 195.

Зважаючи на вищеприведені факти, можна стверджувати що проблема незаконних поселенців в Пенсильванії зародилася доволі давно. Безумовно, масштаб проблеми для офіційного уряду був на багато меншим, ніж у наступні періоди, але прийняття спеціальних актів, які забороняли захоплювати поселенцям чужу власність та відношення до неформальних практик (як от засічок на дереві як способу означити власну територію) дуже вірогідно вказують на появу перших сквотерів уже в цей час.

1.3. Міграційні процеси та земельна політика пропрістарного уряду щодо сквотерів у 1720-х рр.

Важливу роль у формуванні суспільно-політичної ситуації в Пенсильванії кінця XVII – початку XVIII ст. відігравали демографічні зміни, що головним чином відбувалися за рахунок імміграції. М. Вокек вказує що лише мігрантів шотландо-ірландського та німецького походження до портів Філадельфії впродовж століття прибуло близько 140 тисяч осіб¹.

Крім економічних умов, велику роль у залученні іммігрантів грала «реклама» провінції у європейських містах та портах; так, до нашого часу дійшов документ, відомий під назвою «Концесії провінції Пенсильванії» що датуються 1681 р. і містили в собі основні вимоги до поселенців.² Агенти Пенна рекламували Пенсильванію в тому числі як доволі дешеве місце для проживання: вони роздавали брошури, в яких зазначалося, що переїзд та освоєння придбаної ділянки у 500 акрів може обійтися родині мігрантів менше ніж у 100 фунтів³. Діяльність агентів виявилася особливо ефективною на території Німеччини в басейні річки Рейн. Мігранти з цих територій – спочатку цілі сім'ї, а ближче до середини XVIII ст. – молоді самотні чоловіки, задля подорожі за океан вдавалися до укладання неформальних договорів-сервитутів: в обмін на шанс потрапити до колоній, мігрант зобов'язувався відпрацювати 5 років на користь господаря як слуга. Іноді, заможні німці з колоній могли самотужки викупляти слуг та звільняти їх від кабалістичної залежності⁴.

Вплив міграції був відчутний і на регіональному рівні: як зазначає Р. Гендерсон, територія графства Ланкастер почала заселятися у 1715 р. і початкова кількість мешканців складала 622 чоловіка, але вже через п'ять років така

¹ Wokeck M. S. German and Irish Immigration to Colonial Philadelphia. // Proceedings of the American Philosophical Society. 1989. Vol. 133, No. 2. P. 129–131.

² The Federal and State Constitutions, Colonial Charters, and other Organic Laws of the States and Territories now or heretofore forming the United States of America in 7 vols. / Edited by Thorpe F. N. Vol. 5: New Jersey-Philippine Islands / Washington, U. S. Government Printing Office, 1909. P. 3044 –3047.

³ Browning C. H. Welsh Settlement of Pennsylvania. Philadelphia, 1912. P. 38–39.

⁴ Wokeck M. S. German and Irish Immigration to Colonial Philadelphia. // Proceedings of the American Philosophical Society. 1989. Vol. 133, No. 2. P. 134–137.

становила 1098 людей; у 1729 р., коли графство було офіційно створено, чисельність жителів трохи перевищувала 15 тисяч.¹

На початку, крім англійських «друзів» та перших колоністів у вигляді місцевих голандців і шведів,² до Пенсильванії почали активно переселятися квакери валлійського походження. Відомо, що лідери локальних Щомісячних зібрань мали безпосередні контакти з Вільямом Пенном. Внаслідок одного з них, що відбувся в Лондоні у 1681 р., було укладено угоду,³ Як виявилось пізніше, у ній не було передбачено момент з чітким визначенням землі; в результаті покупки опинилися в ситуації, де їм не були відомі межі сумарно придбаної землі і лише через два роки, перший геодезист провінції – Томас Голмс, здійснив обмір території та віднайшов колоністів «таких як сквотери, які жили в хатинах і «печерах» на Делавері, де, як вони припускали, буде сплановане місто, і, як перші прибули, вони мали отримати вибрані ділянки...».⁴

З урахуванням усього вище описаного політичного та соціально-економічного контексту, станом на 20-ті рр. XVIII молода колонія опинилася перед доволі серйозною проблемою. Головним детермінуючим чинником, що спровокував масовий вихід шотландо-ірландців до Америки, став комплекс релігійно-економічних утисків та руйнування традиційної системи землекористування в Ольстері. Перебуваючи під юрисдикцією англіканських лендлордів, пресвітеріани зазнавали жорсткого фінансового та правового тиску, що поглиблювався практикою екстремального підвищення орендної плати. Після закінчення тривалих початкових термінів оренди власники манорів різко збільшували тарифи, фактично експропріюючи результати багаторічної праці колоністів щодо поліпшення земельних ділянок. Подібний досвід короткострокової, фінансово непосильної оренди сформував у свідомості шотландо-ірландців глибоку психологічну травму й стійку відразу до будь-яких

¹ Henderson R. C. Demographic Patterns and Family Structure in Eighteenth-Century Lancaster County, Pennsylvania. // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. 1990. Vol. 114, no. 3. P. 353.

² Lefferts W. The Settlement of Pennsylvania. Philadelphia: Franklin Publishing and Supply Company, 1922. P. 7–15.

³ Browning C. H. Welsh Settlement of Pennsylvania. Philadelphia, 1912. P. 64.

⁴ Browning C. H. Welsh Settlement of Pennsylvania. Philadelphia, 1912. P. 41–42.

форм феодальної чи маноріальної залежності.¹ Можливість набути землю у повну індивідуальну власність та уникнути диктату орендодавців стала головною рушійною силою, яка змусила тисячі родин перетинати Атлантику. Для більшості шотландо-ірландських пресвітеріан, які не мали стартового капіталу, підкорення цим правилам означало б добровільне повернення до ненавиджуваного стану непевної оренди, що категорично суперечило їхній логіці самовиживання.² Подібна ситуація складалася і у німців, хіба що там головним чинником виступали бажання значно покращити своє життя.

Перші роки відносно стабільної земельної ситуації в Пенсильванії закінчилися на стику 1710-х та 1720-х рр. Фінансові труднощі, у купі з двома інсультами, перенесені у 1713 р. сприяли усуненню власника Вільяма Пенна від управління справами колонії. Після його смерті у 1718 р. права на Пенсильванію успадкувала дружина покійного – Ганна Пенн, а згодом їхні спільні діти. Пропрієтарний уряд надалі очолювали губернатори та віце-губернатори з числа довірених осіб родини Пеннів, але значна частина влади продовжувала залишатися в руках земельного агента Джеймса Логана.

Першим тривалим епізодом взаємодії сквотерів з колоніальною владою сталася суперечка довкола долини річки Тульпехокен – притоки Скулкілл, що в басейні Делавера. Дана територія залишалася у володінні місцевого племені ленапе, але приблизно з 1718 р., сюди почали прибувати перші нелегальні поселенці; крім них, користуючись вакуумом влади, на території почали орудувати земельні спекулянти, діяльність яких також можна розцінити і як загрозу відносинам з індіанцями, і як посягання на потенційну власність Пеннів.³ Ситуація довколо долину була доволі складною, оскільки сторони, що брали участь у конфлікті переслідували відмінні інтереси. Якщо індіанці ленапе та їхні союзники були зацікавлені у відстоюванні прав власності на Тульпехокен та

¹ Yeager K. L. The Power of Ethnicity: the Preservation of Scots-Irish Culture in the Eighteenth-Century American Backcountry.: Dissertation. Baton Rouge : LSU Historical Dissertations and Theses, 2000. P. 60.

² Yeager K. L. The Power of Ethnicity: the Preservation of Scots-Irish Culture in the Eighteenth-Century American Backcountry.: Dissertation. Baton Rouge : LSU Historical Dissertations and Theses, 2000. P. 60.

³ Jennings F. Incident at Tulpehocken. // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. Vol. 35, no. 4. P. 336–338.

околиці перед обличчям загрози сквотерів, то губернатор та голова Земельного офісу в своїх мотивах розходилися: Джеймс Логан, як зазначає Ф. Дженніс, мав інтерес у якнайвигіднішому придбанні вказаних теренів, але на початку 1720-х рр., “заступником” сквотерів-паланиттів став саме Вільям Кіт. Логан, крім того, завжди демонстрував зневажливе ставлення до новоприбулих іммігрантів, називаючи їх «сміливими та обурливими чужинцями».¹ Він підтримував новоприбулих мешканців своєю протекцією, хоча офіційно на посаді губернатора він не міг вільно розпоряджатися землею, яка технічно належала власникам.² Сквотери, які покладалися на протекцію з боку Вільяма Кіта, опинилися без захисту, і були вимушені піти на поступки перед Логаном. Таким чином, нелегальні поселенці, які відмовлялися купляти ділянки та сплачувати за них ренту, платили внески напряму до голови земельного управління. Конфлікт у долині Тульпехокен наочно виявив структурну слабкість пропрієтарної системи: за відсутності дієвого примусового механізму, уряд змушений був шукати ситуативних компромісів зі сквотерами замість їхнього виселення, тим самим мимоволі легітимізуючи практику незаконного заселення.

Перші сквотери, що почали заселяти території на захід від округу Бакс, також потребували власних «правил гри». Такими неформальними правилами стало так зване «право на покращення» – неписана норма, за якою факт фізичного освоєння ділянки (розчищення лісу, зведення зрубного житла, висаджування зернових) вважався достатньою підставою для морального, а згодом і юридичного претензії на землю. Ця практика, позбавлена будь-якого офіційного визнання з боку Земельного офісу, тим не менш набула широкого поширення серед новоприбулих іммігрантів і заклала підвалини для майбутніх масштабніших конфліктів між незаконними поселенцями та пропрієтарним урядом у наступні десятиліття.

¹ Fullerton J. N. Squatters and Titles to Land in Early Western Pennsylvania; or, an Introduction to Early Western Pennsylvania Land Titles. // Western Pennsylvania History. 1923. Vol. 6. P. 168.

² Jennings F. Incident at Tulpehocken. // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. Vol. 35, no. 4. P. 338–339.

РОЗДІЛ 2. Освоєння фронтиру сквотерами у 1730 – на початку 1750-х рр.

2.1. Сквотери у системі відносин між аборигенами та колоніальним урядом Пенсильванії.

Політика вибудовування міцних та взаємовигідних відносин з племенами корінних американців посідала чільне місце в діяльності Вільяма Пенна та його наближених в кінці XVII – на початку XVIII ст. Засновник Пенсильванії, надаючи пріоритет порозумінню з тубільцями, керувався кількома мотивами. Передусім, він був членом Релігійного товариства Друзів і намагався за можливості дотримуватися принципів толерантності, віротерпимості та пацифізму під час провадження своєї політики; по-друге, встановлення довірливих відносин з індіанцями і їх підтримка гарантували б певний мирний період для молодій колонії, впродовж якої вона змогла б достатньо розвинутися, не знаходячись в умовах перманентної облоги.

Одним з основних проявів індіанської політики Вільяма Пенна були угоди з купівлі землі. Незважаючи на той факт, що за Хартією 1681 р. уся земля, на яку претендувала британська корона передавалася у власність засновника, він свідомо вирішив представитися та провести перемовини з місцевими племенами про її придбання.¹ Такий спосіб налагодження контактів через викуп землі у корінних народів вже практикувався в сусідніх колоніях, але тут важливо те, що Пенн керувався мотивом якомога більше продемонструвати вождям місцевого племені ленапе (або делаварів) свою прихильність². Корінні народи, зі свого боку, воліли не вступати у протистояння з колонізаторами, розуміючи згубні наслідки таких конфліктів.³ У вищезгаданих «Концесіях» прямо є згадки про потребу дотримуватися особливих правил поведінки з індіанцями; на сторінках присутня заборона на будь-яку міжособистісну торгівлю між корінними американцями та приїжджими, оскільки «серед колоністів є звичним обманювати

¹ Sharpless I., A Quaker Experiment in Government. History of Quaker Government in Pennsylvania, 1682–1783. Philadelphia: Ferris & Leach. Vol. 1 1902. P. 156–157.

² Sharpless I., A Quaker Experiment in Government. History of Quaker Government in Pennsylvania, 1682–1783. Philadelphia: Ferris & Leach. Vol. 1 1902. P. 157.

³ Tobin B. F. Native Land and Foreign Desire: William Penn's Treaty with the Indians. // American Indian Culture and Research Journal. 1995. Vol. 19, no. 3. P. 93–94.

біних тубільців»¹. Також, «жодна людина не має права... словом чи ділом ображати чи кривдити індіанця», бо в такому разі її будуть судити як за злочин проти колоніста; задовольнити справедливість у разі провини індіанця можна лише через скаргу на тубільця до органів влади.²

У 1730-х – 1740-х рр., у права володіння Пенсильванією вступають сини Вільяма – Томас, Джон та Річард Пенни. Їхня політика стосовно земельного питання та корінних американців суттєво відрізнялася від такої у батька. Як зазначає Д. Престон, в аналогічних хронологічних рамках починається «феодалне відродження» чи не в усій Британській Америці, яке характеризувалося в тому числі підвищенням цін на ділянки землі, орендної плати та вияв більшої уваги покаранню порушників (себто – сквотерів).³ Через борги і потребу у відновленні фінансового становища, брати-власники починають відкрито нехтувати основами «священного експерименту».

Яскравим свідченням нової політики стала сумнозвісна «Піша покупка» 1737 р. Незважаючи на те, що деякі зловживання з боку представників Пенсильванії на попередніх домовленостях з індіанцями, саме ця подія увійшла в історію як один з переламних моментів у відносинах між колоніальним урядом та корінними народами. Зважаючи на вищезазначені фінансові негаразди, а також заселення регіону на північ від Філадельфії численними сквотерами, брати Пенни, разом з досвідченим земельним агентом Джеймсом Логаном вирішили шляхом обману «викупити» території племені ленапе.⁴ Для цього, Логан сфабрикував документ, який за легендою було написано в часи однієї з земельних угод Вільяма Пенна у 1686 р. і гарантував права на отримання «вже придбаної», але відкладеної ділянки.⁵ Завдяки попередній розвідці геодезистів, «бігуни»

¹ The Federal and State Constitutions, Colonial Charters, and other Organic Laws of the States and Territories now or heretofore forming the United States of America in 7 vols. / Edited by Thorpe F. N. Vol. 5: New Jersey-Philippine Islands / Washington, U. S. Government Printing Office, 1909. P. 3044 –3047.

² The Federal and State Constitutions, Colonial Charters... P. 3044 –3047.

³ Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania / ed. by W. A. Pencak, D. K. Richter. Pennsylvania : Penn State University Press, 2004. P. 183.

⁴ The Walking Purchase – August 25, 1737. Pennsylvania Historical & Museum Commission. URL: <https://www.phmc.state.pa.us/portal/communities/documents/1681-1776/walking-purchase.html>

⁵ Harper S. C. Making History: Documenting the 1737 Walking Purchase // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. 2010. Vol. 77. №. 2. P. 227.

власників – білі колоністи, що виконували обмір землі за індіанськими правилами, змогли пробігти значно більший шматок землі, ніж те очікували індіанці ленапе. Справа ускладнювалася й тим, що один з вождів одразу запідозрив обман у діях власників, оскільки за традиціями корінних народів внаслідок купівлі землі усім членам племені діставалися якісь дари, в чому цього випадку були сумніви.¹

«Піша купівля» стала подією резонансною пост-фактум; колоніальний уряд, замість підтримки стабільних дружніх відносин з малими сусідніми племенами переорієнтовується на формування міцних взаємовигідних відносин з Шістьма Націями, які дійсно могли гарантувати безпеку західним регіонам Пенсильванії, що вигідно їх відрізняло від низки слабких племен.

«Індіанська дипломатія» Пенсильванії та інших колоній 1730–1740-х рр. вкладається у логіку розвитку загальної імперської політики стосовно корінних народів у Північній Америці було обумовлене і економічними, і стратегічними факторами, пріоритетність яких визначалася з урахуванням зовнішніх обставин.² Торгівля з індіанцями була однією з основних статей доходу для Пенсильванії, Нью-Йорку та інших колоній, що так чи інакше змушувало уряди поважати їх інтереси. Зі свого боку, місцеві племена (головно – Шість Націй) старанно підтримували свій нейтралітет між британськими та французькими колоніями, внаслідок нечисленні військові зіткнення між ворогуючими сторонами мали мінімальний вплив на обсяги торгівлі в регіоні.³ Саме тому в Пенсильванії основними акторами індіанської політики були торговці.

Інтереси колонії перед корінними народами захищав Конрад Вайзер – відомий підприємець німецького походження, що користувався довірою пропріетарного уряду. До Америки він дістався у 1709 р. разом із батьком, вісьмома братами та сестрами і ще великою кількістю бідних сімей, де вони були

¹ Harper S. C. Making History: Documenting the 1737 Walking Purchase // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 2010. Vol. 77. №. 2. P. 233.

² Cutcliffe S. H. Colonial Indian Policy as a Measure of Rising Imperialism: New York and Pennsylvania, 1700–1755. // *Western Pennsylvania History*. 1981. Vol. 48, no. 3. P. 239, 267–268.

³ Cutcliffe S. H. Colonial Indian Policy as a Measure of Rising Imperialism: New York and Pennsylvania, 1700–1755. // *Western Pennsylvania History*. 1981. Vol. 48, no. 3. P. 245–246, 255.

вимушені деякий час виживати у бідності.¹ Батько Конрада – Йоганн (Джон) Конрад Вайзер взяв на себе лідерство в одній з груп мігрантів та зумів встановити контакт з племенем могавків, завдяки чому колоністи перезимував зиму 1712/1713 рр.; тоді ж Конрад-молодший вирішив піти жити до індіанців, аби вивчити їх мову,² що в майбутньому забезпечило його статус головного агента з індіанської дипломатії. Цікавим моментом є те, що німці, які оселилися поруч з могавками у місцевості Шогар, де-факто вважалися сквотерами, оскільки вони захопили землю та «не повідомили губернатора Нью-Йорка», який через це «продав цю землю сімом багатим купцям».³ Пізніше, Конрад Вайзер переселився до іншої місцини Тульпехокен, також заселеної німцями, але вже у Пенсильванії, де почав брати участь у перемовинах з індіанцями та укладанні з ними договорів.

Від Конрада Вайзера до нас дійшли його щоденники, де він описував свій шлях до індіанських поселень, а також процес перемовин з індіанцями. У рапорті від 10 вересня зафіксовано прецедент дестабілізації суспільного порядку в індіанському поселенні Логстаун, викликаний несанкціонованим ввезенням близько 30 галонів дистильованого алкоголю дрібним контрабандистом Генрі Ноландом. На наступний день, Вайзер та Кроган були вимушені розбити його товар. Даний випадок ілюструє неспроможність тогочасних колоніальних інституцій забезпечити ефективний митний контроль на прикордонних територіях.⁴

Тим часом, на частині фронтиру, що прилягає до земель індіанців, внаслідок близького проживання, сквотери починають вступати в тісні контакти з представниками корінних народів. Однозначно стверджувати про характер цієї взаємодії і її наслідки для обох сторін як позитивні чи негативні дуже важко. Безумовно, якщо мова йде про незаконних поселенців, основним предметом, довколо якого вибудовувалися контакти була земля, яку сквотери намагалися

¹ Weiser C. Narrative of a journey from Tulpehocken, in Pennsylvania, to Onondago, the headquarters of the Six nations of Indians, made in 1737 by Conrad Weiser. Philadelphia: John Pennington, 1853. P. 2–3.

² Weiser C. Narrative of a journey from Tulpehocken, in Pennsylvania, to Onondago, the headquarters of the Six nations of Indians, made in 1737 by Conrad Weiser. Philadelphia: John Pennington, 1853. P. 3.

³ Weiser C. Narrative of a journey from Tulpehocken, in Pennsylvania, to Onondago, the headquarters of the Six nations of Indians, made in 1737 by Conrad Weiser. Philadelphia: John Pennington, 1853. P. 4.

⁴ Conrad Weiser's Journal of a Tour to the Ohio August 11 – October 2, 1748 P. 31–32.

викупити від індіанців.¹ Враховуючи, що такі пропозиції виникали в період масового потоку іммігрантів, то стає очевидним, що відмова купівлі землі у власників колонії мала деякою мірою принциповий характер, обумовлений завищеними як для поселенців цінами. Такий розклад не влаштував не лише родину Пеннів, але і численних земельних спекулянтів, які традиційно діяли на індіанських землях. Тому атмосфера тиску ззовні сприяла, що незважаючи на відмінності, бідні сквотери та вигнані зі своїх територій індіанців якоюсь мірою їхньому зближенню.² Але далеко не всі корінні племена були приязні до новприбулих поселенців, оскільки міграція європейців означала привнесення до долин Блакитних гір європейських методів господарювання з випасом свійської худоби та вирубкою мисливських угідь.³

Розуміючи наявність деякого незадоволення серед індіанців Шести Націй, пропрієтарний уряд намагався вирішити проблеми незаконних поселень на територіях, до яких він міг дотягнутися. В 1740-х рр. було видано два документи, які мали на меті упередити подальші спроби незаконного проникнення на землі за межами Пенсильванії. Перша прокламація від 5 жовтня 1742 р. була від імені губернатора Джорджа Томаса. Вона стала продовженням піднятого на ланкастерській конференції питання про заборону вторгнення євроамериканських колоністів на землі Шести Націй. У якості погрози, в документі зазначено міри покарання у вигляді ув'язнення та штрафу. Для наочності, копії прокламації розповсюджувалися в ареалі проживання сквотерів.⁴

Через декілька років, у 1749 р., новий губернатор Джеймс Гамільтон, керуючись схожим мотивом захисту індіанців сенека від зазіхань з боку сквотерів, що захопили їхні землі на заході. Замість примарних покарань, влада

¹ Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania / ed. by W. A. Pencak, D. K. Richter. Pennsylvania : Penn State University Press, 2004. P. 181, 190 – 191.

² Griffin P. The Irish, Scots and Scotch-Irish and Lessons from the Early American Frontier. // Journal of Irish and Scottish Studies. 2009. Vol. 3, no. 1. P. 75–79.

³ Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania / ed. by W. A. Pencak, D. K. Richter. Pennsylvania : Penn State University Press, 2004. P. 188, 192, 198.

⁴ By the Honourable George Thomas, Esq; Lieutenant Governor and Commander in chief of the Province of Pennsylvania and the Counties of New-Castle, Kent and Sussex upon Delaware. A proclamation [Against the settlers of land in Lancaster County, west of the Blue Mountains] Given at Philadelphia under my hand and the Great Seal of the said Province, the fifth day of October, 1742 ... George Thomas. God Save the King. / Printed by B. Franklin. Philadelphia, 1742. 2 p.

пропонувала поселенцям піти з земель зі своїми сім'ями та рухомим майном до 1 листопада; тих, хто не хотів коритися прокламації чекало затримання і примусове виселення.¹

21 травня 1750 р., до долини Джуніата вирушила експедиція у складі Джорджа Крогана, Конрада Вейзера, судді, заступника шерифа Камберленду і ще декількох осіб; крім представників уряду вирушили декілька індіанців з метою пересвідчитися про остаточність виселення, оскільки акція може виявитися невдалою спробою, адже «людей проженуть зараз, а наступного року вони прийдуть знов».² Натрапивши на перші зрубні хатини сквотерів, представники влади викликали їх до себе та запитали, «за яким правом чи дозволом вони заволоділи цими землями», на що отримали цілком чесну відповідь, що за жодним правом їм ця земля не належить; тим не менш, у якості виправдання, вони намагалися вказати, що не знали про публікації прокламацій губернатора, і благали «про милосердя».³ Як підмічає А. Т. Волвілер, відвідувачі мали плани щодо жорсткішого виселення сквотерів, яке б включало арешти та спрямування до в'язниці. Натомість було обрано більш тактовний інструмент тиску у вигляді боргових розписок.⁴ Перша виписувалася порушникам у суму 100 фунтів з примусом з'явитися до суду для доведення вини, а слідом виписували другу розписку розміром у 500 фунтів з вимогою негайного виселення з усім нажитим майном.⁵

Крім агресивних насильницьких дій уряд також міг вдаватися і до більш прихильних до сквотері у формі фінансових компромісів. У 1730 р. Пенни

¹ By the Honourable James Hamilton, Esq; Lieutenant-Governor, and Commander in Chief, of the Province of Pennsylvania, and Counties of Newcastle, Kent and Sussex, on Delaware. A proclamation [Warning Squatters to leave Indian lands west of the Blue Hills] [Dated] eighteenth day of July in the twenty-third year of the reign of our Sovereign Lord George the second ... and in the year of our Lord one thousand, seven hundred and forty-nine. James Hamilton. God save the King. / Printed by B. Franklin. Philadelphia, 1749. 2 p.

² William H. The history of the county of Cumberland, and some places adjacent, from the earliest accounts to the present time: Comprehending the local history of the county; its antiquities, the origin, genealogy, and present state of the principal families, with biographical notes; its mines, minerals and plants, with other curiosities. London, 1794. P. 16.

³ William H. The history of the county of Cumberland... P. 16

⁴ Volwiler A. T. George Croghan and the Westward Movement, 1741–1782. // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. 1923. Vol. 47, no. 3. P. 40.

⁵ William H. The history of the county of Cumberland, and some places adjacent, from the earliest accounts to the present time: Comprehending the local history of the county; its antiquities, the origin, genealogy, and present state of the principal families, with biographical notes; its mines, minerals and plants, with other curiosities. London, 1794. P. 17.

довзолили сквотерам легалізуватися шляхом виплати ціни за землю (якою вона була на момент заселення) разом з процентами, які «балансували» скидки за покращення ділянки. До 1738 р. існувала також практика прийняття від сквотерів плати за землю за відсотками, але без повноцінного легального права власності.¹

Самовільна колонізація фронтиру сквотерами стала головним дестабілізуючим чинником, який докорінно змінив баланс сил у регіоні. Через високу вартість офіційних ділянок бідні переселенці масово й нелегально захоплювали індіанські території, що руйнувало традиційне життєве середовище тубільців європейськими методами господарювання та штовхало владу на земельні махінації. Хоча спільні злидні та спроби прямого викупу землі інколи зближували мігрантів із місцевим населенням, загальний характер цього сусідства неминуче посилював міжетнічну напругу. Намагаючись зберегти мир та стратегічно важливу торгівлю з племенами, колоніальна адміністрація була змушена перейти від формальних законодавчих заборон до практики примусових депортацій. Зрештою, цей процес вилився у жорстке протистояння між стихійним прагненням сквотерів освоїти нові землі та намаганнями уряду контролювати кордони за допомогою адміністративного й фінансового тиску.

¹ Clewley F. A. C. Colonial precedents of our national land system as it existed in 1800. Madison: The University of Wisconsin, 1910. P. 125–126.

2.2. Політико-правова та релігійна ідентичність жителів фронтиру.

Процес радикальної індивідуалізації сформував ментальність, де «тягар інтересів кожної людини лежав на ній самій», а особистий матеріальний успіх та автономія нуклеарної сім'ї стали важливішими за віддалені політичні інститути Філадельфії.¹

Означений хронологічний період характеризувався формуванням специфічної амбівалентної політико-правової ідентичності сквотерів на фронті Пенсильванії, яка ґрунтувалася не лише на неформальних практиках громад поселенців, але і на їхніх поточних інтересах. Як ми вже описували вище, незаконні поселенці в очах колоніальної влади могли виступати і як інструмент, і як загроза хиткому положенню провінції. Але, в чомусь подібне корисливе ставлення щодо можновладців з Філадельфії можна простежити і у самих сквотерів.

Ілюстративним епізодом стала подорож 1733-ого р. пенсильванських геодезистів до околиць містечка Пакстон, заснованого шотландо-ірландцями, з метою «обміру десяти тисяч акрів» землі.² На місці, спеціалісти поцікавилися у деякого Сема Сміта, чи допоможе він їм зорієнтуватися. Після повідомлення причини візиту, поселенець «натякнув» геодезистами, що у них нічого не вийде. Слова Сміта були обумовлені тим, що осілі жителі з Пакстона та довколишніх поселень зголосилися не підпускати до обміру території представників офіційної влади «під жодними приводами», розуміючи, що навіть формальне обстеження території може бути використано пропріетарними урядом для їхнього виселення.³ Не досягши бажаного, геодезисти вирішили отримати допомогу в своїй місії від місцевого магістрату, але і той, попри свої формальні зобов'язання, побоювався сквотерів. Один з землемірів – Вільям Вебб, зазначав, що поступово довкола групи формувалася натовп з сорока або шестидесяти чоловік, та

¹ Yeager K. L. The Power of Ethnicity: the Preservation of Scots-Irish Culture in the Eighteenth-Century American Backcountry.: Dissertation. Baton Rouge: LSU Historical Dissertations and Theses, 2000. P. 220.

² White E. The backcountry and the city. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2005. P. 73–75.

³ White E. The backcountry and the city. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2005. P. 73–74.

“виглядали повністю рішуче налаштованими вчинити насильство, якби ми продовжили обмір”.¹ Напарника Вебба Джона Тейлора навіть побив один зі сквотерів, а за спроби покинути територію поселень, їх проганяли двоє поселенців “дуже неналежною мовою”.² Наведене свідчення наочно демонструє, що вже станом на початок 1730-х рр. сквотери у “глибинці” почали створювати власні спільноти та захищатися від втручання з боку колоніальної влади.

Але в той же час, не всі державні інститути досягали такого рівня зневаги від сквотерів. До прикладу, в “Протоколах ...” значиться петиція, в якій зазначається прохання до Провінційної Ради захистити 250 мешканців графства Бакс від свавілля губернатора.³ Інша петиція від жителів графства Честер, підписана 59-а особами, звертається до спікера та Асамблеї провінції з тією ж вимогою. Причиною скарг поселенців стали успішні спроби притягнути їх з боку губернатора та власників до відповідальності у канцелярському суді. Колоністи аргументували несправедливість рішень цієї інстанції через невідповідності до Хартії 1701 р., а також через паралелі з Зоряною палатою в Англії, яка виносила рішення “на шкоду свободам і власності людей” та досвід якої Вільям Пенн намагався уникнути. Петиціонери з Честеру пропонували Асамблеї подбати про “недоторканість” привілеїв з Хартії, а також забезпечити справедливий, фінансово необтяжливий суд без потреби “подоружувати з найвіддаленіших частин провінції до Філадельфії...”.⁴

Вже після “війни Кресапа”, цей орган продовжував захищати інтереси поселенців на пенсильвансько-мерілендському кордоні; у 1748 р., Рада розглянула справу німецького поселенця Ніколаса Пері, який нібито незаконно зайняв земельну ділянку, внаслідок чого Меріленд хотів засудити колоніста. Президент Провінційної Ради Палмер відстояв права даного підданого, що виправдовувалося наявністю у нього згаданої ділянки та Королівського наказу

¹ White E. The backcountry and the city. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2005. P. 73–74.

² White E. The backcountry and the city. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2005. P. 73–74.

³ Minutes of the Provincial Council of Pennsylvania, from the organization to the termination of proprietary government: in 10 vol. / Pennsylvania Provincial Council. Vol. 4. Harrisburg: Theo. Fenn & Co., 1851. P. 36.

⁴ Minutes of the Provincial Council of Pennsylvania, from the organization to the termination of proprietary government: in 10 vol. / Pennsylvania Provincial Council. Vol. 4. Harrisburg: Theo. Fenn & Co., 1851. P. 37–38.

1738 р., який “заморожував” усі територіальні суперечки між колоніями.¹

У 1744 р. було прийнято спеціальний закон, згідно якого стало можливим передавати справи, пов’язані з конфліктами між поселенцями та індіанцями на розгляд інстанцій у Філадельфії. Акт очевидно був пов’язаний з проблемами, що виникли під час розслідування обставин смерті одного з поселенців долини Джуніата Джека Армстронга. Судячи з усього, між ним та делаваром на ім’я Мушемілін стався конфлікт, внаслідок якого колоніст був убитий; початково, у відповідь на вмовляння уряду та губернатора Томаса, індіанці виплатили шкурами компенсації родині вбитого, а згодом видали і самого винуватця, якого стратили 14 листопада в столиці провінції.²

Формування пресвітеріанської присутності в Пенсільванії розпочалося зі створення Синоду Філадельфії в 1717 році, що збіглося з початком масової шотландсько-ірландської міграції.³ Протягом 1720-х років новоприбулі колоністи, керовані «земельною жадобою», почали масово заселяти прикордонні території, часто ігноруючи офіційні права власності пропріетарів.⁴ Ці поселенці, які фактично ставали сквотерами, виправдовували свої дії апеляцією до «законів Бога та Природи», стверджуючи, що земля не повинна пустувати, поки християни потребують хліба. Офіційне оформлення церковної структури на фронтірі відбулося 11 жовтня 1732 року зі створенням пресвітерії Донегола, першим завданням якої став розгляд запитів від громад Пакстона та Деррі⁵. Соціокультурна роль пресвітеріанської церкви полягала в тому, що вона виступала ключовим стабілізуючим інститутом у регіонах, де цивільний контроль був фактично відсутнім. Церковні сесії та пресвітерії функціонували як судові органи, вирішуючи майнові та етичні конфлікти поселенців, що

¹ Minutes of the Provincial Council of Pennsylvania, from the organization to the termination of proprietary government: in 10 vol. / Pennsylvania Provincial Council. Harrisburg: Theo. Fenn & Co., Vol. 5. 1851. P. 218–220.

² Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania / ed. by W. A. Pencak, D. K. Richter. Pennsylvania : Penn State University Press, 2004. P. 120–129.

³ Klett G. S. The Presbyterian Church and the Scotch-Irish on the Pennsylvania Colonial Frontier. // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. 1941. Vol. 8, No. 2. P. 97–109.

⁴ Klett G. S. Scotch-Irish Presbyterian Pioneering along the Susquehanna River. // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. 1953. Vol. 20, no. 2. P. 165–179.

⁵ Downey W. W. History of Paxton Church. Harrisburg, PA: Independent Steam Book and Job Print, 1877. P. 16, 19.

забезпечувало елементарний соціальний порядок на пограниччі. Новий етап інституційного лідерства розпочався в жовтні 1737 року з приїздом до Пакстона преподобного Джона Елдера який невдовзі став центральною постаттю прикордонного життя¹. Після своєї ординації 22 грудня 1738 року Джон Елдер утвердився як безкомпромісний прибічник суворої дисципліни та високих стандартів богословської освіти для кліру. У 1730-х і 1740-х років церковна організація слідувала за новими хвилями колонізації на західний берег Саскегванни, часто діючи всупереч офіційним заборонам уряду. Посередницька роль Елдера виявлялася у його здатності підтримувати згуртованість громади, поєднуючи функції духовного наставника з роллю лідера, відповідального за моральний стан пастви.²

На формування ідентичності прикордонних сквотерів серйозний вплив мав територіальний конфлікт, що увійшов в історіографію як “війна Кресапа” 1730 – 1738 рр. Першопричиною протистояння стали неточності, вказані у хартіях, наданих Вільяму Пенну та герцогу Балтімору, що призвели до взаємних претензій на територію долини річки Саскегванна. Важко однозначно сказати, хто першим розпочав конфлікт за землю, але активні дії з метою вирішити суперечку на власну користь почав чинити авантюрист Томас Кресап, який у 1731 р., збудував блокгауз на західному березі Саскегванни і заслужив прихильність лорда Балтімора та губернатора Огла.³

Перші конфлікти на спірній території у 1730-х рр. між поселенцями обох юрисдикцій мали передовсім господарчий характер. Показовим став епізод зими 1732 р.; тоді, лояльний до Пенсильванії торговець і землевласник Джеймс Петтерсон відпустив кількох своїх коней пастися, а згодом виявив, що двоє особин з табуна були застрелені неподалік плантації Джона Лоу. Останній був прихильником поширення суверенітету Меріленду на ці території, але певно що

¹ Downey W. W. History of Paxton Church. Harrisburg, PA: Independent Steam Book and Job Print, 1877. P. 16, 19.

² Downey W. W. History of Paxton Church. Harrisburg, PA: Independent Steam Book and Job Print, 1877. P. 16, 19.

³ Doutrich P. Cresap's War: Expansion and Conflict in the Susquehanna Valley. // Pennsylvania History. 1986. Vol. 53, no. 2. P. 90.

мотивом для вбивства тварин стало те, що вони шкодили його полям.¹ Петтерсон завдяки своєму впливу в графстві, добився офіційного арешту синів Лоу, що викликало незадоволення лорда Бартімоу, оскільки згадані поселенці знаходилися під його покровительством. Тодішній губернатор Пенсильванії Патрік Гордон відмовив лорду у поверненні поселенців, аргументуючи це тим, що інцидент трапився на території його провінції, а не Меріленду.² Цей випадок демонструє, що в умовах тривалої територіальної суперечки навіть незначні конфлікти могли загострити відносини на рівні колоніальних урядів.

Новий етап ескалації настав у 1734–1736 рр. Його означила чергова вилазка групи мерілендців, на чолі з Кресапом, завдяки якій вони встановили контроль над однією з переправ через Саскегванну. У відповідь, група пенсильванців спробувала заарештувати нападників, але їм довелося відступити після втрати одного зі своїх.³ “Перша кров” не лише не сприяла стуханню конфлікту, але навпаки впевнила у можливості відстояти свої інтереси губернатора Огла, тому збройні акції проти пенсильванських поселенців відбувалися з деякою періодичністю аж до кінця 1736 р.⁴ В той же самий сторони доволі швидко зрозуміли неможливість досягнення утвердження своїх претензій виключно військовим шляхом через перебування в складі однієї імперії. Тому, і Пенсильванія, і Меріленд, перейшли до змішаної стратегії, яка полягала у заселенні порубіжжя лояльними сквотерами та виселення або залякування поселенців противника через загони озброєної міліції.⁵

Першими активізувалися мерілендці; відомо, що губернатор Огл намагався запевнити місцевих сквотерів прийняти підданство, спокушаючи поселенців дешевими цінами на ділянки землі та низькою орендою. На спірній землі Кресап,

¹ Doutrich P. Cresap's War: Expansion and Conflict in the Susquehanna Valley. // *Pennsylvania History*. 1986. Vol. 53, no. 2. P. 91–92.

² Doutrich P. Cresap's War: Expansion and Conflict in the Susquehanna Valley. // *Pennsylvania History*. 1986. Vol. 53, no. 2. P. 92.

³ Spero P. The Conojocular War: The Politics of Colonial Competition, 1732–1737. // *Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 386–387.

⁴ Doutrich P. Cresap's War: Expansion and Conflict in the Susquehanna Valley. // *Pennsylvania History*. 1986. Vol. 53, no. 2. P. 93–94.

⁵ Spero P. The Conojocular War: The Politics of Colonial Competition, 1732–1737. // *Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 388–389.

борючись проти пенсильванців, також продавав землю бажаючим, хоча правова сторона таких дій авжеж була спірною. З боку Меріленду, поруч із заохоченням вигідними економічними умовами, існував також «батіг» у вигляді силових акцій проти поселенців, що прагнули перейти під володарювання Пенсильванії. Так, після того як місцева громада німців захотіла ліцензувати свої ділянки через уряд у Філадельфії та порвала відносини з Мерілендом, оскільки тамтешній уряд ставився до них краще, на поселенців почалися атаки.¹ Багато жителів німецького і шотландо-ірландського походження брало до рук зброю не через особисту лояльність колоніям, а через страх втратити захоплену землю. Так чи інакше, описані фактори сприяли створенню унікальної ситуації на цій ділянці фронтиру: сквотери, які мали нелегальний статус і чий права на землю не визнавалися, стали головним інструментом у боротьбі між двома колоніями, а отже – могли вимагати від урядів виконання своїх умов, при цьому неодноразово погрожуючи перейти на бік противника.

«Найгарячішою» точкою протистояння виявився військовий похід шерифа Ланкастера Семюеля Сміта та групи місцевих поселенців на західний берег Саскегвани восени 1736 р.² З боку Пенсильванії «підігрівав» протистояння магістрат графства Ланкастер Семюель Бланстон, Незважаючи на те, що Бланстон був квакером та мав підтримувати мирне розв'язання проблеми, він де-факто санкціонував надання зброї про-пенсильванським поселенцям та спроб захопити Кресапа.³ Операція завершилася оточенням Кресапа з його родиною та успішним захопленням. Незважаючи на войовничі акції Меріленду, на місцях між поселенцями не панувала атмосфера жорстокості та неприйняття. До прикладу, шериф Ланкастеру запросив Френсіс Фой – тещу Кресапа, аби вмовити його здатися; дивовижним співпадінням стало і те, що під час «облоги» будинку по різні боки виявилися давні знайомі Артур Б'юкенен та Локлін Мелоун ще до

¹ Spero P. The Conojocular War: The Politics of Colonial Competition, 1732–1737. // *Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 394–396.

² Dutrizac C. D. Local Identity and Authority in a Disputed Hinterland: The Pennsylvania-Maryland Border in the 1730s. // *The Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 1991. Vol. 115, no. 1. P. 47.

³ Dutrizac C. D. Local Identity and Authority in a Disputed Hinterland: The Pennsylvania-Maryland Border in the 1730s. // *The Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 1991. Vol. 115, no. 1. P. 52.

своїї імміграції з півночі Ірландії, які перегукувалися між собою без особливої агресії.¹ Таким чином, ми бачимо, що попри значне зростання важливості політичної ідентичності для поселенців на фронтірі, «фанатично» вигнати сусідів з іншою юрисдикції і захопити їхні землі прагнули далеко не всі.

Після усунення від справ Томаса Кресапа, його місце зайняв Чарльз Гіггенботем; на відміну від свого попередника, цей діяч ще більш очевидно переслідував корисливі мотиви, оскільки відкрито шантажував губернатора Огла відмовою захищати кордони Меріленду, якщо нагороди для нього та інших поселенців не будуть виплачені.² У 1737 – 1738 р., суперечки довкола долини Саскегванни відбувалися вже за посередництва метрополії; у серпні Джордж II закликав «заморозити» протистояння довкола кордону, а у грудні 1738 р. встановив офіційну межу між колоніями, недвозначно орієнтуючись на інтереси пенсильванців, що робило їх «переможцями» у «війні Кресапа».³

¹ Dutrizac C. D. Local Identity and Authority in a Disputed Hinterland: The Pennsylvania-Maryland Border in the 1730s. // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. 1991. Vol. 115, no. 1. P. 393–394.

² Doutrich P. Cresap's War: Expansion and Conflict in the Susquehanna Valley. // Pennsylvania History. 1986. Vol. 53, no. 2. P. 100.

³ Doutrich P. Cresap's War: Expansion and Conflict in the Susquehanna Valley. // Pennsylvania History. 1986. Vol. 53, no. 2. P. 100.

РОЗДІЛ 3. Трансформація сквотерства у другій половині XVIII ст.

3.1. Прикордонні поселенці в умовах Франко-індіанської війни (1754-1763 рр.)

Протистояння двох потужних європейських імперій на американському континенті у 1750–1760-х рр. безумовно вимагало і більшої залученості Лондону в справу у Пенсильванії. З цього моменту починається болючий для Філадельфії та західних округів процес скорочення автономії. Виявом цього стало прибуття регулярних британських частин під командуванням самовпевненого генерала Едварда Бреддока в колонії. Хоча таке рішення було мотивоване передусім військовими причинами, воно по суті призвело до першого серйозного контакту між представниками метрополії та поселенцями. Якщо Асамблея Нью-Йорку одразу виявила прихильність армії Бреддока, виділивши асигнування загальним розміром до 45 тисяч фунтів, то законодавчий орган Пенсильванії намагався максимально відгородитися від питання фінансування військового контингенту.¹ Прибуття війська в колонії також сигналізувало початок уніфікації британської імперської політики; за рік до прибуття Бреддока, був скликаний конгрес з делегатів Тринадцяти колоній у Олбані, де в тому числі обговорювалася спільна політика щодо Шести Націй на прохання Лондону.² У 1755 р. було зорганізовано Управління у справах індіанців.³ Очевидним наслідком цього процесу стало те, що Пенсильванія втрачала право самостійно будувати відносини з індіанцями, а Лондон отримував безпосередній вплив на індіанську дипломатію.

Початок справжніх бойових дій і катастрофічний розгром армії Бреддока став очікуваним «спусковим гачком» для запуску процесу створення власної армії. Восени 1755 р., Асамблея проголосувала і ратифікувала два законопроекти – «Акт про міліцію» від 25 листопада та пізніший «Акт про постачання» від 30

¹ Cutcliffe S. H. *Indians, Furs, And Empires: The Changing Policies Of New York And Pennsylvania, 1674–1768*: doctoral dissertation. Bethlehem, 1976. P. 228

² Cutcliffe S. H. *Indians, Furs, And Empires: The Changing Policies Of New York And Pennsylvania, 1674–1768*: doctoral dissertation. Bethlehem, 1976. P. 233

³ Cutcliffe S. H. *Indians, Furs, And Empires: The Changing Policies Of New York And Pennsylvania, 1674–1768*: doctoral dissertation. Bethlehem, 1976. P. 233

листопада.¹ Перший закон офіційно дозволяв формування регулярних міліційних загонів на території колонії, а також закладав кошти на їх утримання; другий закон фінансував зведення лінії оборонних фортифікацій по всій території від кордону з Мерілендом до річки Делавер.² Перші підрозділи на території провінції формувалися в тому числі на окраїнах Пенсильванії, де переважало німецьке та особливо шотландо-ірландське населення. Частка поселенців по походженню коливалася в залежності від округу, де проводився набір та конкретного підрозділу; до прикладу, в групі добровольців під керівництвом Джозефа Армстронга з 60-ти чоловік 35 мали шотландо-ірландські прізвища.³ Потомки вихідців з Ольстеру стали найбільш «мобілізованою» етнічною групою з пенсильванців у період 1758 – 1759 рр., про що свідчать петиції про призначення пресвітеріанського капелана у одному з підрозділів.⁴ Р. Стівенсон вказує, що з усіх набраних новобранців із західніших округів, більшість соціально належали до «робітників». Головними ж проблемами новостворених частин стали відсутність ефективної комунікації та дисципліни (обидва фактори могли бути спричинені в тому чи слі надзвичайною етнічною строкатістю).

Варто зазначити, що першими оборонні форти на території долини Огайо (куди належала і західна Пенсильванія) почали засновувати французи. Навесні 1753 р., аби утвердити своє панування на згаданих землях, були зведені форти Прескіль, Дюкейн, Рів'єр-о-Беф, Венаго та Шинінгу.⁵ У відповідь, на момент 1753 р. все ще нерішуча колоніальна влада в Філадельфії видає дозвіл на встановлення на своїй території укріплень вірджинців для захисту британських інтересів в Огайо. Одним з таких фортів став форт Несесіті, де тривалий час

¹ Hunter W. A. *Forts on the Pennsylvania Frontier, 1753–1758*. Harrisburg: The Pennsylvania Historical and Museum Commission, 1960. P. 184–185.

² Hunter W. A. *Forts on the Pennsylvania Frontier, 1753–1758*. Harrisburg: The Pennsylvania Historical and Museum Commission, 1960. P. 185–186.

³ Stephenson R. *Pennsylvania Provincial Soldiers in the Seven Years' War*. // State College: Penn State University Press, 1995. No 2, P. 199.

⁴ Stephenson R. *Pennsylvania Provincial Soldiers in the Seven Years' War*. // State College: Penn State University Press, 1995. No 2, P. 205.

⁵ Hale Sipe C. *The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania, of The French and Indian War, Pontiac's War, Lord Dunmore's War, The Revolutionary War and the Indian Uprising from 1789 to 1795: Tragedies of the Pennsylvania Frontier Based Primarily on the Penna. Archives and Colonial Records*. Harrisburg: The Telegraph Press, 1929. P. 20–36.

було розквартировано військо Джорджа Вашингтона.¹ Будівництво системи оборони з близько чотирнадцяти фортів почалося в Пенсильванії з прийняття згаданого закону про постачання і закінчено десь у 1756 р. Оборонні споруди виконували не лише свої прямі функції – вони стали також місцями, що суттєво вплинули на трансформацію прикордоння. Довкола них збиралися і селилися біженці, торгували між собою та долучалися до захисту.

Ситуацію, у якій опинилися поселенці з фронтиру, що вирішили залишитися зі своїм господарством чудово ілюструє Джозеф Доддрідж, який застав події Франко-індіанської війни. Його родина жила на фермі в окрузі Вашингтон; спочатку укриттям їм слугував неподалік розташований форт, але коли той став непридатним для оборони, то вони «побудували його у власному будинку»². У разі небезпеки, по довколишніх мешканцях ходили посланці, що сповіщали про необхідність збиратися у форті. «Крім маленьких дітей, ми брали, що могли вхопити в темряві з одягу та провізії, бо не сміли запалювати свічку або навіть торкатися вогню. Усе це робилося з максимальною швидкістю та мовчанням, подібним до смерті...»³. Автор також вказує, що окремі поселенці могли як залишатися на території укріплення і після «завершення» тривоги, а хтось одразу йшов додому, за що їх прозивали «безрозсудними сім'ями»⁴.

Варто також відмітити специфіку дій індіанців в період війни 1754 – 1763 рр. Під даним збірним терміном ми авжеж розуміємо сукупність корінних народів, які вступили у конфлікт з різних причин. Яскравим прикладом цього є західні делавари, які внаслідок перемовин в Олбані втратили свої землі на схід від Аллегейнів. Результатів цієї покупки вони закономірно не визнали, що зблизило їх з французами, які їх постачали зброєю.⁵ Користуючись низькою

¹ Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania, of The French and Indian War, Pontiac's War, Lord Dunmore's War, The Revolutionary War and the Indian Uprising from 1789 to 1795: Tragedies of the Pennsylvania Frontier Based Primarily on the Penna. Archives and Colonial Records. Harrisburg: The Telegraph Press, 1929. P. 162.

² Notes on the Settlement and Indian Wars Of the Western Parts of Virginia and Pennsylvania from 1763 to 1783, inclusive, together with a Review of the State of Society and Manners of the First Settlers of the Western Country. Pittsburgh, 1912. P. 95.

³ Notes on the Settlement and Indian Wars Of the Western Parts of Virginia and Pennsylvania ... P. 95.

⁴ Notes on the Settlement and Indian Wars Of the Western Parts of Virginia and Pennsylvania.... P. 95–96.

⁵ Barr D. P. A Road for Warriors: The Western Delawares and the Seven Years' War. // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. 2006. Vol. 73, no. 1. P. 22.

щільністю населення на фронтирі, вони завдавали швидких та неочікуваних ударів по поселеннях (іноді під час сільськогосподарських робіт) та потім різко зникали у лісах.¹ Приміром, восени 1755 р. підрозділом делаварів під керівництвом Шінгаса було атаковано одразу декілька поселень британських поселенців.² Індіанці під час своїх атак вдавалися до практик «психологічної війни»; так, крім елементу неочікуваного нападу і створення атмосфери параної, делавари жахливим чином калічили тіла вбитих людей.³ Поселенці, що виживали або поверталися на місця нападу могли застати скальповані тіла жінок та дітей, трупи чоловіків з відрізними геніталіями або розбитими черепами.⁴ Джон Армстронг наприкінці 1757 р. стверджував про близько тисячі покинутих плантацій в графстві Кемберленд, на які між іншим претендували сквотери. Незважаючи на небезпеку перебування на фронтирі, знаходилися поселенці, які не лише займали пусті ділянки біженців, але і вдавалися до вікритого пограбування шляхом перегону на свою землю коней або іншої худоби. Був також випадок, коли загін колоністів вбив двох розбійників, які прикидалися індіанцями та здійснювали напади на мешканців Кемберленду.⁵ Як вірно підмічає дослідник М. Галло, у купі з підігріванням істерії пенсильванською газетою, яка публікувала описи індіанських злочинів, конфлікт великою мірою трансформував свідомість багатьох колоністів, що відображається у початку формування расової диференціації між «білими» та «індіанцями».⁶

Дж. Остлер робить цікаву спробу продемонструвати, що агресивні дії ворожих до колоністів племен корінних американців могли бути зумовлені специфікою їхнього дискурсу, який визнавав війни з поселенцями як боротьбу проти винищення. Дослідник вказує також, що акцент на загрозі для існування з

¹ Barr D. P. A Road for Warriors: The Western Delawares and the Seven Years' War. // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 2006. Vol. 73, no. 1. P. 21–26.

² McConnell M. N. Kuskusky Towns and Early Western Pennsylvania Indian History, 1748–1778. // *The Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 1992. Vol. 116, no. 1. P. 49.

³ Ward M. C., *The Peaceable Kingdom Destroyed: The Seven Years' War And Transformation of the Pennsylvania Backcountry*. // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 2007. Vol. 74 No. 3. P. 264.

⁴ Ward M. C., *The Peaceable Kingdom Destroyed: The Seven Years' War...* P. 266.

⁵ Ward M. C., *The Peaceable Kingdom Destroyed: The Seven Years' War...* P. 260.

⁶ Ward M. C., *The Peaceable Kingdom Destroyed: The Seven Years' War...* P. 247–249.

боку євроамериканців мав сильний мобілізуючий ефект для індіанців.¹

Характер трагедії великою мірою був попередньо визначений конфліктами між європейськими колоністами та індіанцями. К. Камерзінд стверджує для поселенців на прикордонні була характерна патріархальна свідомість з особливим акцентом на землі, потреба у власності над якою мала не лише матеріальне, але і психологічне підґрунтя.² Сімейства на чолі зі своїми «патріархами» переселялися на нові землі та засновували там свої господарства, що крім підтримання життя мешканців засвідчували їх соціальний статус та наявність стабільного, прогнозованого майбутнього.³ Спочатку Франко-індіанська війна, а згодом і війна Понтіака вдарили по цим надіям: рейди корінних американців на фронтірі часто закінчувалися пошкодженням власності колоністів а також перманентно загрожували безпеці сімей цих «патріархів», що, на думку вченої, цілком могло спровокувати цих чоловіків до спроби утвердити свою мужність через доступну боротьбу з образом «ворога» в особі мирних індіанців. Авторка висуває цікаве твердження про те, що крім захисту, загони озброєних чоловіків на фронтірі вели «метонімічні війни» шляхом хаотичної стрілянини в найближчих лісах. Таке «насильство» мало на меті заспокоїти колоністів, продемонструвати самим собі здатність побороти ворога.⁴ Актом «метонімічної війни» також ставали поодинокі напади на індіанців у Вифліємі, де проживало біля півтисячі біженців з фронтиру.⁵ «Патріархальність» свідомості жителів фронтиру також виражалася у патерналістському відношенні до колоніального уряду – «опікуна» провінції; закономірно, внаслідок ігнорування вимог і петицій сквотерів та законних власників ділянок з окраїн, ті відчували себе зрадженими.⁶

Свідченням жорстокого характеру війни стала різанина у поселенні

¹ Ostler J. "To Extirpate the Indians": An Indigenous Consciousness of Genocide in the Ohio Valley and Lower Great Lakes, 1750s–1810. // *The William and Mary Quarterly*. 2015. Vol. 72, no. 4. P. 591–592.

² *Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania* / ed. by W. A. Pencak, D. K. Richter. Pennsylvania : Penn State University Press, 2004. 203–204.

³ *Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania*... P. 206–207.

⁴ *Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania*... P. 211–213

⁵ *Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania*... P. 214–215

⁶ *Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania*... P. 208–209

Гнаденгюттер на північному сході Пенсильванії у 1754 р., де проживали місіонери-морави та кілька родин навернених індіанців (переважно – делаварів). М. Макгі всупереч традиційним поглядам в історіографії, звинувачує не племена профранцузької орієнтації, а союзників Великої Британії – частину індіанців-ірокезів. Хоч на перший погляд це може видатися контрінтуїтивним, авторка доводить наявність серйозних територіальних претензій ірокезів до європейських поселенців. На одній із зустрічей представник інтересів Шести Націй Пакснус заявив, що місцеві індіанці мають мігрувати до долини Вайомінгу, в той час як право моравців на заселену ними землю він вважав «спірним».¹ За два дні до нападу (24 листопада 1755 р.), християнізованих індіанців було повідомлено про підготовку рейду, тому вони були вимушені піти з Гнаденгюттера. Загін делаварів вбив близько одинадцяти людей, в тому числі трьох жінок та одну дитину.² Індіанці, навернені в моравську віру та які підтримували регулярний зв'язок з місіонерами опинилися у вкрай скрутному становищі між небезпечним дипломатичним тиском з боку Конфедерації ірокезів та офіційною владою в колонії, яка на фоні частих атак втрачала довіру до будь-яких представників корінних народів.

Відносно успішною спробою припинити кровопролиття між колоністами та корінними американцями стали сепаратні домовленості у Істоні 1756 р. між делегацією індіанських вождів, представниками колоніальної влади та квакерами, що на той момент в масі своїй покинули Асамблею та об'єдналися у «Дружню асоціацію».³ Дуже швидко на перемовинах делегати від Пенсильванії отримали від невдоволених індіанців інформацію про аферу з «Пішою купівлею» 1737 р. та негативну реакцію на заселення відторгнутих у індіанців земель у Олбані в 1754р.⁴ Логічним продовженням цих домовленостей стала конференція

¹ Mcgee M. T. Schmick's Frontier: Native American And Moravian Community Building In Colonial Pennsylvania, 1753–1765: doctoral dissertation. Morgantown, 2018. P. 114–116.

² Mcgee M. T. Schmick's Frontier: Native American And Moravian Community Building In Colonial Pennsylvania, 1753–1765: doctoral dissertation. Morgantown, 2018. P. 118, 135–137.

³ Daiutolo R. J. The Role of Quakers in Indian Affairs During the French and Indian War. // Quaker History. 1988. Vol. 77, no. 1. P. 17–18.

⁴ Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania, of The French and Indian War, Pontiac's War, Lord Dunmore's War, The Revolutionary War and the Indian Uprising from 1789 to 1795:

в Ланкастері 1757 р., де знову спостерігалася деяка розбіжність пригнічених делаварів та ірокезів, які прагнули продовжувати виконувати роль основних союзників колоній та контролювати інші племена.¹ Значна частина делаварів (в тому числі такі вожді як Делавер Джордж) сприйняли новини про перемовини з оптимізмом.² Процес примирення увінчався останньою зустрічю в Істоні у 1758 р., де було домовлено про забезпечення земельних прав індіанців, вобмін на припинення атак зі сторони племен, що уклали договір.³ Викриття афери власників не зруйнувало їх політичного положення та прихильників у колоніальному уряді, але точно підважило; у 1759 р. до Лондона навіть звернувся Бенджамін Франклін із петицією, де відкрито йшлося про провину власників у початку війни з індіанцями на території Пенсильванії.⁴

Після досягнення нейтралітету основних індіанських племен, британські війська під командуванням Вільяма Пітта, Джона Форбса та Вільяма Джонсона було здійснено кілька успішних операцій проти французьких контингентів, які призвели до перемоги у Франко-індіанській війні та утвердили право Лондона на долину Огайо та Квебек.⁵

Попри очікування миру, 1762 р. виявився вкрай неспокійним та нестабільним. Одним з найкращих джерел цього періоду є щоденник деякого Джеймса Кенні – квакера-торгівця з форту Пітт. Він тривалий час перебував поміж індіанців та залишив безліч важливих свідчень про ставлення корінних американців до військових дій та їх вплив на них. Масштаб розколу між двома світами був велетенським; під травнем 1762 р., Кенні переказує чутки, почуті від іншого торговця, що частина одного з найвойовничіших племен – шауні,

Tragedies of the Pennsylvania Frontier Based Primarily on the Penna. Archives and Colonial Records. Harrisburg: The Telegraph Press, 1929. P. 373–375.

¹ Daiutolo R. J. The Role of Quakers in Indian Affairs During the French and Indian War. // Quaker History. 1988. Vol. 77, no. 1. P. 17–18.

² Hunter W. A. Provincial Negotiations with The Western Indians, 1754–58. // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. 1951. Vol. 18, no. 3. P. 216 – 217.

³ Daiutolo R. J. The Role of Quakers in Indian Affairs During the French and Indian War. // Quaker History. 1988. Vol. 77, no. 1. P. 29–30.

⁴ Petition to the King in Council, [2 February 1759]. Founders Online: Home. URL: <https://founders.archives.gov/documents/Franklin/01-08-02-0070> (date of access: 28.11.2025)

⁵ Cutcliffe S. H. Indians, Furs, And Empires: The Changing Policies Of New York And Pennsylvania, 1674–1768: doctoral dissertation. Bethlehem, 1976. P. 238–239.

зібралися на нараду через суттєве подорожання порошу та свинцю, і зібрали нараду «щоб вбити всіх своїх жінок і дітей, а чоловіків – вести війну проти англійців, поки один із них залишається...».¹ Новини про укладення довгоочікуваного миру між Францією та Великою Британією в колоніях деякі індіанці зустріли «без ентузіазму»; в щоденнику міститься інформація про шок серед деяких вождів, коли вони дізналися цю новину. До прикладу, лідер делаварів «застав мовчати на тривалий час...».² Автор передає також інформацію, нібито отриману від європейських полонених, де вождь шауні відверто критикує встановлене британське володарювання: «сказав той Кукурудзяний Качан [вождь шауні – Ш.А.], що англійці не мають права тут жити, що вони повинні покинути це місце і мусять це зробити...».³

Можна підсумувати, що Франко-індіанська війна 1754–1763 рр. стала своєрідним випробовування для ладу, що тривалий час існував у Пенсильванії. Устрій, який вдало функціонував у мирний час та забезпечував процвітання виявився неготовим до нових потрясінь та загроз. В результаті, у найбільш вразливому становищі опинилися жителі фронтиру, в тому числі – сквотери. Спроби швидкої мілітаризації на фоні розгрому британської експедиції Бреддока в умовах внутрішньої неузгодженості між елітами призвели до того, що основну оборонну функцію на себе перейняли жителі регіонів, які перебували під безпосереднім ударом індіанців. Характер психологічної війни останніх проти колоністів сприяв демонізації образу індіанця в уяві жителів Пенсильванії, унеможливлюючи подальше мирне співіснування. Діяльність уряду впродовж війни наочно продемонструвала хибність патерналістських ілюзій сквотерів, і навпроти – необхідність покладатися на свої сили. Укладений мир у 1763 р. жодним чином не заохотив спадання рівня насильства в колонії.

¹ Cutcliffe S. H. *Indians, Furs, And Empires: The Changing Policies Of New York And Pennsylvania, 1674–1768*: doctoral dissertation. Bethlehem, 1976. P. 156–157.

² Cutcliffe S. H. *Indians, Furs, And Empires: The Changing Policies Of New York And Pennsylvania, 1674–1768*: doctoral dissertation. Bethlehem, 1976. P. 187.

³ Cutcliffe S. H. *Indians, Furs, And Empires: The Changing Policies Of New York And Pennsylvania, 1674–1768*: doctoral dissertation. Bethlehem, 1976. P. 188–189.

3.2. Сквотерство як фактор фронтального насильства (1763–1770-ті рр.)

Незважаючи на довгоочікуване завершення Франко-індіанської війни в кінці зими 1763 р., мир на території фронтиру Британської Америки тривав дуже недовго; вже навесні, на околицях форту Детройт збирається велика рада індіанців під головуванням вождя Понтіака, який вмовляє значну частину вождів, в тому числі – делаварів/ленape та сенека – виступити проти британців.¹ Причини конфлікту між частиною індіанських племен та Британською імперією самі представники корінних народів вбачали у неповазі поселенців до попередньо укладених домовленостей. Вожді ленапе очевидно бажали недопуску поселень та військових контингентів на захід від Аллеганських гір. Порушення домовленостей, укладених спочатку на перемовинах в Істоні у 1758 р., у Ланкастерському договір 1762 р., а потім підтверджених у Королівській прокламації у 1763 р., які забороняли колоністам селитися в долині річки Огайо, налаштували індіанців проти володарювання британців.² На згаданих перемовинах у Ланкастері, де були присутні кілька сотень вождів, лідер сенека дорікнув губернатору Пенсильванії Гамільтону, що замість виведення британських військ після розгрому французів, індіанці спостерігають лише укріплення фронтів³.

Атаки індіанців розпочалися доволі швидко. Першим ударом конфедерації племен по поселенцям західної Пенсильванії стало вбивство полковника Вільяма Клепхема з родиною поблизу Вест-Ньютона 28 травня 1763 р.⁴ В основному, нападу піддавалися місцеві сили самооборони⁵ або мирне населення під час сільськогосподарських робіт⁶. До листопаду напади поширилися аж до території долини Вайомінг; 15 жовтня загін індіанців напав на поселенців з Коннектикуту,

¹ Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania, of The French and Indian War, Pontiac's War, Lord Dunmore's War, The Revolutionary War and the Indian Uprising from 1789 to 1795: Tragedies of the Pennsylvania Frontier Based Primarily on the Penna. Archives and Colonial Records. Harrisburg: The Telegraph Press, 1929. P. 413.

² Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania... P. 407–412.

³ Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania... P. 411.

⁴ Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania... P. 419.

⁵ Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania... P. 430–431.

⁶ Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania... P. 433–434.

вбивши близько 20 осіб і змусивши решту колоністів рятуватися втечею¹. Крім нападів на мирне населення, індіанцям вдалося за умовно короткі строки підкорити точки оборони в колоніях. В одних фортах (Венанго) індіанцям вдавалося перебити усіх захисників², в інших – лише спалити фортифікацію (Бінгем)³. Лише деякі витримали облогу – як от форти Пітт та Бредфорд, що стали укриттям і для деяких біженців⁴.

Найвідомішим епізодом повоєнного насилля на території провінції справедливо вважають різанину в Конестозі. Трагедія відбулася у два етапи: спочатку, зранку 14 грудня, група озброєних осіб з місцевого загону самооборони вторгнулася на територію поселення, де жорстоко вбили шістьох мирних індіанців. Після цього, влада округу Ланкастер взяла під опіку чотирнадцять чоловік, що вціліли, та помістили їх під охорону шерифа. Через деякий час, «хлопці» повернулися до поселення та повторили насилля, вбивши решту. Ситуація стрімко набирала загрозливого масштабу; озброєнні групи чоловіків на самому початку 1764 р. вирушили у шлях з західних округів у напрямку Філадельфії з метою нав'язати свої вимоги колоніальному уряду. Події в Конестозі взимку 1763 р. та їх наслідки, попри безумовну трагічність, спричинили стрімку трансформацію відносин між жителями фронтиру (часто – сквотерами) з одного боку – та представниками офіційної влади з іншого.

Загрозливою ситуація стала ще восени 1763 р.; як зазначає дослідниця Дженніфер Міллер, з погрозами життю стикалися й індіанці-морави з іншого міста – Віфлієм.⁵ Асамблея Пенсильванії, побоюючись не стільки за мешканців цієї релігійної спільноти, скільки за примарну вірогідність їх співпраці з загонами індіанців Понтіака, вирішують примусово переселити їх до Філадельфії. Цікаво, що не зважаючи на віддаленість головного міста провінції

¹ Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania, of The French and Indian War, Pontiac's War, Lord Dunmore's War, The Revolutionary War and the Indian Uprising from 1789 to 1795: Tragedies of the Pennsylvania Frontier Based Primarily on the Penna. Archives and Colonial Records. Harrisburg: The Telegraph Press, 1929. P. 460–461.

² Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania... P. 416 – 418.

³ Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania... P. 286 – 287.

⁴ Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania... P. 418 – 423.

⁵ Miller J. L. "Our Own Flesh and Blood?": Delaware Indians and Moravians in the Eighteenth-Century Ohio Country: doctoral dissertation. Morgantown, 2017. P. 76.

від фронтиру, місцеві жителі були неприємно вражені новоприбулими¹. Одним з найцінніших джерел про ці події є щоденники представників мораської місії в Пенсильванії – Бернард Адам Грубе і Йоганн Якоб Шмік.² Саме завдяки їм ми можемо опосередковано отримати інформацію не тільки про перебіг життя індіанських біженців, але і їхню оптику на ті події.

Передовсім варто зазначити, що умови утримання громади індіанців були незадовільними; у щоденниках йдеться про доволі високий рівень смертності серед утримуваних. Розповсюдження серед корінних мешканців віспи, туберкульозу, холод, голод, сусідство з військовими та незадоволеними жителями столиці відчутно пригнічували їх. В тексті дуже помітним є вплив релігії на громаду, які по суті стали єдиною відрадою для громади. Частково, переселеними індіанцями опікалися члени Релігійного товариства друзів; 31 грудня провідати індіанців прийшов Ізраїль Пембертон – один з найвпливовіших «друзів» у провінції, що демонструє неабияку важливість індіанців для квакерів.³ Попри скрутні умови існування, дуже позитивно індіанці продовжували ставитися до уряду; під 1 січня 1764 р. автор щоденнику пише, що вони «воліють залишатися під захистом уряду, а якщо він не зможе нас захистити, то ми воліємо страждати».⁴ Реакція на марш «хлопців з Пакстона» була очікувано пригніченою: автор описував неспокійну ніч з 4 на 5 лютого, а також те, що удень «наші індіанці сьогодні не виходили зі своїх кімнат. Вони були дуже налякані 18-фунтовими гарматами...».⁵ Після припинення маршу, представники уряду привели декількох делегатів «хлопців» до казарми, щоб ті змогли довести

¹ Miller J. L. "Our Own Flesh and Blood?": Delaware Indians and Moravians in the Eighteenth-Century Ohio Country: doctoral dissertation. Morgantown, 2017. P. 48–49.

² Diary of the Indian Gemeine in the Barracks in Philadelphia, Final Draft (January 24 – December 31, 1764). Digital Paxton: Digital Collection, Critical Edition, and Teaching Platform. URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/diary-of-the-indian-gemeine-in-the-barracks-in-philadelphia-final-draft-1764?path=transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).

³ Diary of the Indian Gemeine in the Barracks in Philadelphia, Final Draft... URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/diary-of-the-indian-gemeine-in-the-barracks-in-philadelphia-final-draft-1764?path=transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).

⁴ Diary of the Indian Gemeine in the Barracks in Philadelphia, Final Draft... URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/diary-of-the-indian-gemeine-in-the-barracks-in-philadelphia-final-draft-1764?path=transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).

⁵ Diary of the Indian Gemeine in the Barracks in Philadelphia, Final Draft... URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/diary-of-the-indian-gemeine-in-the-barracks-in-philadelphia-final-draft-1764?path=transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).

провини індіанців, але нікого їм звинуватити у злочинах не вдалося.¹

Незважаючи на явну прихильність колоніального уряду до індіанців-моравів, він також проявив деяку упередженість щодо них. Ще у жовтні 1763 р., за хибним свідченням вдови шотландо-ірландського походження, у вбивстві було звинувачено індіанця Ренатуса, якого доправили до Філадельфії для відбуття покарання, пробувши під вартою аж до червня, але його відпустили.² Автор щоденника згадує, що коли він повернувся до індіанців, «мешканці міста дуже незадоволені тим, що Ренатуса звільнили та виправдали... воліли б, щоб його вбили».³ Чоловік горював, що йому «дуже важко, що... втратив батька, дружину й дитину...».⁴ Усього, під час заслання за весь період померло близько 56 людей.⁵ Індіанців продовжували утримувати на території поблизу Філадельфії аж до квітня 1765 р.⁶

Як ми уже зазначили раніше, незважаючи на те, що акт насильства з боку поселенців в Конестозі відбувся щодо індіанського населення, очевидним є те, що «хлопці» сприймали цю акцію як вияв протесту проти ігнорування їхніх проблем урядом. С. П. Гордон у своєму дослідженні справедливо відзначає, що бунтівники мали проблеми не тільки з Асамблеєю у Філадельфії, але і з місцевою владою округу.⁷ Ланкастер тоді очолював деякий Едвард Шиппен, що попередньо у 1740-х рр. був мером Філадельфії, а згодом переїхав з родиною на

¹ Loskiel G. H. *History of the Moravian Mission among the Indians of North America: From Its Commencement to the Present Time, with a Preliminary Account of the Indians*. London: Creative Media Partners, LLC, 2010. P. 159.

² Loskiel G. H. *History of the Moravian Mission among the Indians of North America: From Its Commencement to the Present Time, with a Preliminary Account of the Indians*. London: Creative Media Partners, LLC, 2010. P. 153, 161.

³ *Diary of the Indian Gemeine in the Barracks in Philadelphia, Final Draft* (January 24 – December 31, 1764). Digital Paxton: Digital Collection, Critical Edition, and Teaching Platform. URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/diary-of-the-indian-gemeine-in-the-barracks-in-philadelphia-final-draft-1764?path=transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).

⁴ *Diary of the Indian Gemeine in the Barracks in Philadelphia, Final Draft...* URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/diary-of-the-indian-gemeine-in-the-barracks-in-philadelphia-final-draft-1764?path=transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).

⁵ Loskiel G. H. *History of the Moravian Mission among the Indians of North America: From Its Commencement to the Present Time, with a Preliminary Account of the Indians*. London: Creative Media Partners, LLC, 2010. P. 160

⁶ *Diary of the Indian Gemeine in the Barracks in Philadelphia, Final Draft...* URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/diary-of-the-indian-gemeine-in-the-barracks-in-philadelphia-final-draft-1764?path=transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).

⁷ Gordon S. P. *The Paxton Boys and Edward Shippen: Defiance and Deference on a Collapsing Frontier*. // *Early American Studies*. 2016. P. 325–328.

західний кордон провінції¹. Відомо також, що впродовж літа 1763 р., Шиппен ніяк не реагував на прохання поселенців з фронтиру про захист від набігів індіанців Понтіака, що спричинило зростання невдоволення. Напередодні походу до Конестоги, озброєні чоловіки ходили попід-вікнами будинку судді і сповістили його про свої наміри, на що Шиппен заперечив і «намагався відмовити» їх. Після різанини, «хлопці» повернулися до Ланкастеру де розповіли про свої дії перед натовпом; можна погодитися з висновками Гордона, що дана дія була відкрито зневажливою щодо місцевої влади, а також мала сприяти виникненню симпатії до бунтівників у жителів міста (оскільки ті теж потерпали від нападів індіанців). Шиппен у відповідь надіслав інформацію про трагедію до віце-губернатора провінції Джона Пенна, який своєю чергою закликав до рішучих дій проти заворушень². Додатковим мотивом може слугувати земельне питання. Як зазначає вище згаданий дослідник, Джейкоб Віслер, призначений урядом піклувати про індіанську землю в Конестозі виявив, що з 1764 р. ці землі систематично заселялися сквотерами. До прикладу, на початку весни 1764 р. Віслер повідомляє про «дев'ять чи десять сімей», які «мали намір прибути... та оселитися...»³.

Присутність переселених індіанців неподалік Філадельфії викликала гнів «хлопців», які у лютому 1764 р., у кількості 250 чоловік вирушили з Ланкастеру до головного міста провінції. Очевидно, місцевий уряд однозначно розцінив цю акцію як загрозу своїй владі та почав формувати частини міліції як відповідь бунтівникам. Конфлікт вдалося зупинити дипломатичним шляхом через перемовини у Джермантауні 7 лютого 1764 р.⁴ Як останній «аккорд» маршу на Філадельфію, бунтівниками було видано петицію до губернатора Пенна від жителів округу Ланкастер. Даний документ є коротким викладом усіх основних

¹ Gordon S. P. The Paxton Boys and Edward Shippen: Defiance and Deference on a Collapsing Frontier. *Early American Studies*. 2016. 325–326.

² Gordon S. P. The Paxton Boys and Edward Shippen: Defiance and Deference on a Collapsing Frontier. *Early American Studies*. 2016. Vol. 14, no. 2. P. 328–329.

³ Gordon S. P. The Paxton Boys and Edward Shippen: Defiance and Deference on a Collapsing Frontier. *Early American Studies*. 2016. Vol. 14, no. 2. P. 345.

⁴ Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania / ed. by W. A. Pencak, D. K. Richter. Pennsylvania : Penn State University Press, 2004. P. 202.

вимог «хлопців з Пакстона» до колоніального уряду, а також дозволяють відзначити їхній погляд на події, що тривалий час відбувалися довкола фронтиру. На самому початку тексту, автори вказують, що «петиціонери вже деякий час вважають себе скривдженими та пригнобленими...але скарги настільки численними та тяжкими, що їх неможливо витримати».¹ В петиції жителі фронтиру виставляють у принагідному їм світлі, у той час як індіанці асоціюються виключно з “дикунами”, які чинять напади на поселенців та спровокували вимушену міграцію без майна углиб колонії; робиться особливий акцент на тому, що участь у відбитті атак брали жителі прикордоння, завдяки чому вони “врятували життя багатьом підданим Його Величності”². Домагання “хлопців” охоплювали широкий спектр вимог: від уряду вимагалось вжиття необхідних заходів щодо забезпечення потреб вимушених переселенців, поранених, а також ввести плату за скальпи індіанців “щоб заохотити добровільні загони... примушувати цих дикунів до миру”³. Автори документу були відверто незадоволені тим фактом, що під час війни частина мешканців Пенсильванії (в особливості, квакери та морави) займаються перемовинами з корінними американцями, а подекуди і переховують їх. З тексту стає зрозуміло, що “хлопці” вбачали в індіанцях у Філадельфії таких же винуватців їх бід, тому вимагали щонайменше вигнати їх зі столиці.⁴ Крім того, в петиції зустрічаються і політичні вимоги, згідно яких уряд провінції, повинен значно розширити представництво західних округів у Асамблеї.⁵ Фактичний успіх маршу на Філадельфію став каталізатором виникнення подібних до «хлопців» угруповань поселенців, що зі зброєю в руках нав’язували свою волю. Так, одним з найвідоміших продовжувачів справи бунтівників з Пакстона були «чорні хлопці» – група

¹ Petition of the Inhabitants of Lancaster County. Digital Paxton: Digital Collection, Critical Edition, and Teaching Platform. URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/petition-by-the-inhabitants-of-lancaster-county> (date of access: 11.11.2025).

² Petition of the Inhabitants of Lancaster County. Digital Paxton... URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/petition-by-the-inhabitants-of-lancaster-county> (date of access: 11.11.2025).

³ Petition of the Inhabitants of Lancaster County. Digital Paxton... URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/petition-by-the-inhabitants-of-lancaster-county> (date of access: 11.11.2025).

⁴ Petition of the Inhabitants of Lancaster County... URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/petition-by-the-inhabitants-of-lancaster-county> (date of access: 11.11.2025).

⁵ Petition of the Inhabitants of Lancaster County... URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/petition-by-the-inhabitants-of-lancaster-county> (date of access: 11.11.2025).

жителів з долини Алегейні, які здійснювали грабунки караванів, що прямували на територію індіанців.¹

Бенджамін Франклін, який виступав як представник Асамблеї на перемовинах у Джермантауні у 1764 р., долучився до розгортання суспільної дискусії на рахунок виправдання або засудження дій бунтівників. Варто зазначити, що великою мірою автори памфлетів могли керуватися не стільки щирими симпатіями до бунтівних сквотерів з Пакстону, скільки потребою підірвати авторитет квакерів та Асамблеї. Франклін у своєму памфлеті «Розповідь про пізні різанини в окрузі Ланкастер...» активно використовував «оксюморонну характеристику»; до прикладу, він постійно наголошує на надзвичайній жорстокості цих «хлопців», вивищуючи на їхньому рівні навіть турків та вихідців з Африки.² Для надання більшого емоційного забарвлення, в тексті створюються асоціації між предметами матеріальної культури та сторонами конфлікту: під час опису індіанців Конестоги, Франклін вибудовує асоціативний ряд з повсякденними образами кошиків та домашнього начиння, виставляючи корінних мешканців як мирних і невинних жертв. У той же самий час, бунтівники постають у агресивнішому світлі – їм приписується асоціація з володінням томагавком.³ Таким чином Бенджамін Франклін підкреслював більше «дикунство» вбивць, в порівнянні з їхніми жертвами.

Обширні памфлети, спрямовані на захист «хлопців з Пакстону» також були доволі численними; одним з найцікавіших є твір під назвою «Поведінка людей з Пакстона, об'єктивно висвітлена...»⁴. Хоча памфлет було видано анонімно, дослідник Дж. П. Маєрс-молодший наводить переконливі докази, що вірогідною кандидатурою на роль автора міг бути англіканський місіонер Томас Бартон.⁵

¹ Kaja J. D. "Sometimes bad people take the liberty of stragling into your Country": The Struggle to Control Mobility during Pontiac's War. // *Early American Studies*. 2016. Vol. 14, no. 2. P. 255.

² Ridner J. Unmasking the Paxton Boys: The Material Culture of the Pamphlet War. *Early American Studies*. 2016. Vol. 14, no. 2. P. 355–356.

³ Ridner J. Unmasking the Paxton Boys: The Material Culture of the Pamphlet War. // *Early American Studies*. 2016. Vol. 14, no. 2. P. 356.

⁴ The PAXTON-MEN Impartially Reprefented: The Distresses Of The Frontiers, And The Complatnts And Sufferings Of The PEOPLE Fully Stated... Together-With Proper Reflection And Advice Upon The Whole. Philadelphia: A Steuart, 1764. P. 34.

⁵ Myers J. P. J. The Rev. Thomas Barton's Authorship of The Conduct of the Paxton Men, Impartially Represented (1764). // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 1994. Vol. 61, no. 2. P. 155.

Незважаючи на той факт, що сам Бартон мав би бути прихильним до індіанців через свою проповідницьку діяльність, він приєднався до апологетів бунтівників і обґрунтовував їхню позицію. Як зазначає згаданий Дж. П. Маєрс, такий незвичний вчинок міг бути вмотивований «грошовою винагородою» з боку власників, оскільки священник мав велику родину та фінансові труднощі, а всього лише через чотири роки після видання памфлету він отримує будинок і землю в Конестозі.¹

На початку пафлету автор зазначає про свою неупередженість, намагаючись очевидно витворити хибне враження про його незацікавленість у відвертому захисті «хлопців», але в той же час протягом усього твору у своїй аргументації тезово повторює пункти з лютневої петиції. За цим іде виклад цілком слушних зауважень про деякий ступінь узурпації влади не тільки квакерами в Асамблеї, але і на рівні самого розподілу голосів між графствами: існуюча система передбачала, що три перші графства у Пенсильванії отримали представництво у 26 делегатів, а п'ять прикордонних сумарно мали лише 10.² В ситуації, де останні графства поступово збільшували своє населення, але не могли претендувати на представництво сприяло зростанню недовіри до колоніального уряду. Також, засідаючих у Філадельфії звинувачено у тому, що жителі фронтиру, «народжені для Свободи та всіх прав і привілеїв британських підданих», не отримували надійного захисту. Квакери в памфлеті поставали у не найкращому вигляді: попри декларування принципу відмови від насильства та війни, вони, разом з магістратами з Ланкастеру «зібрали індіанців у місто і пообіцяли їм захист», за чим автор задається питанням яким саме чином беззбройні «друзі» мали намір захищати вцілілих жителів Конестоги і чому квакери пообіцяли захист саме корінним мешканцям, а не поселенцям, які його просили до них?³

¹ Myers J. P. J. The Rev. Thomas Barton's Authorship of The Conduct of the Paxton Men, Impartially Represented (1764). // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 1994. Vol. 61, no. 2. P. 175–177.

² The PAXTON-MEN Impartially Reprefented: The Distresses Of The Frontiers, And The Complatnts And Sufferings Of The PEOPLE Fully Stated... Together-With Proper Reflection And Advice Upon The Whole. Philadelphia: A Steuart, 1764. P. 3–5.

³ The PAXTON-MEN Impartially Reprefented: The Distresses Of The Frontiers, And The Complatnts And Sufferings Of The PEOPLE Fully Stated... P. 21.

«Вибілювання» бунтівників у творі відбувається також через спробу продемонструвати негативний образ жителів Конестоги, для чого автор наводить перелік присяжних показань, зібраних магістратами Ланкастеру, де з-поміж усього були свідчення про погрози з боку індіанців вбивством та скальпуванням місцевих колоністам.¹ Таким чином, жертви постають деструктивним елементом, а їх вбивство може трактуватися як самооборона. Легітимність акції в Конестозі додатково підкріплюється посиленням на ідею про можливість повстання проти «тиранічного уряду», який свідомо ігнорує скарги поселенців.² Додатково, автор вдається до наведення прикладів, покликаних порівняти різанину в Консетозі з релігійними епізодами, як от вбивством Олоферна Юдитою чи Сісари Яелею; в основі трактування цих сюжетів лежить ідея про вбивство могутнішого ворога шляхом обману. Дж. Смоленські також відмічає, що значна частина інших матеріалів з боку апологетів «хлопців з Пакстона» ґрунтувалася на факті присутності правової колізії між підданими імперії (що підкоряються англійському закону) та індіанцями, які відповідно не знаходяться в межах англійського права, не присягали королю, та не мали права на захист англійського суду.³

Дискусія велася не лише на сторінках памфлетів, але і у вимірі зображальної пропаганди. На одній з найвідоміших карикатур того часу – «Індіанська дружина короля Вампума шпигує», присвячена критиці квакерської еліти в особі Ізраеля Пембертона.⁴ Він зображений в ролі чоловіка, що обіймається з напівоголеною індіанкою, яка витягує з його кишені «годинник з золотим корпусом». Автор карикатури намагався підкреслити таким чином, що ненависні йому «друзі», які захищали індіанців від нападів «хлопців» не тільки

¹ The PAXTON-MEN Impartially Reprefented: The Distresses Of The Frontiers, And The Complatnts And Sufferings Of The PEOPLE Fully Stated... P. 17–20.

² The PAXTON-MEN Impartially Reprefented: The Distresses Of The Frontiers, And The Complatnts And Sufferings Of The PEOPLE Fully Stated... Together-With Proper Reflection And Advice Upon The Whole. Philadelphia: A Steuart, 1764. P. 23.

³ Smolenski J. Murder on the Margins: The Paxton Massacre and the Remaking of Sovereignty in Colonial Pennsylvania. // Journal of Early Modern History. 2015. Vol. 19. P. 526.

⁴ An Indian Squaw King Wampum Spies. Digital Paxton: Digital Collection, Critical Edition, and Teaching Platform. URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/an-indian-squaw-king-wampum-spies?path=transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).

були хтивими та падкими на розкіш, але і самі стали жертвами обману підступних «дикунів».

Через деякий час подібний інцидент відбувся на території поселення Карлайл у січні 1768 р. Тоді, поселенець на ім'я Фредерік Стамп, разом зі своїм слугою – дев'ятнадцятирічним Джоном Айронкаттером, з невідомих причин вбили місцевих мирних індіанців кількістю до десяти осіб. Спочатку вони позбавили життя чотирьох чоловіків та двох жінок, а на наступний день пройшли близько 14 миль і вбили ще одну жінку з трьома дітьми; тіла перших індіанців він опустил під лід через ополонку, а решток другої родини він позбувся підпаливши хатину¹. Як вказує Дж. Мегіннес, єдиним виправданням Стампа була версія про вторгнення індіанців до його житла в стані алкогольного зп'яніння, що могли бути загрозою його життю². Інцидент викликав справжній резонанс, оскільки міг означати зеркальні дії з боку індіанців щодо колоністів. Фредерік Стамп походив з родини німецьких іммігрантів, що переселилися в Пенсильванії у XVIII ст.; станом на кінець 50-х – початок 60-х рр., Фредерік Стамп та його родина володіли земельними ділянками в межах міст Пенн та Бетел. Езра Грамбін згадує про існування офіційної прокламації від Джона Пенна, спрямованої на визнання Фредеріка Стампом сквотером, оскільки той «оселився за межами придбаної індіанської території, прилеглої до форту Августа, не маючи ні повноважень, ні дозволу на заснування поселень...»³. Вірогідно, причиною захоплення землі стала фінансова неспроможність придбати землю легально. Також, Грамбін наважується припустити, що вірогідно, десь між 1766 і 1768 рр. Стамп втрачає свою сім'ю через черговий напад індіанців, що може слугувати мотивом для розправи німця над корінними американцями.⁴

¹ Meginness J. F. Otzinachson: A History of the West Branch Valley of the Susquehanna: its first settlement, privations endured by the early pioneers, Indian wars, predatory incursions, abductions and massacres, together with an account of the Fair Play System; copies of curious old documents, biographical sketches of the leading settlers, together with anecdotes, statistics, and much valuable matter entirely new. Williamsport: Gazette and Bulletin Printing House, 1889. P. 111.

² Meginnes J. F. Otzinachson: History of the West Branch Valley of the Susquehanna... P. 112 – 113.

³ Ezra Grumbine. Frederick Stump, the founder of Fredericksburg, Pa. Lebanon: Lebanon County Historical Society, 1913. P. 216.

⁴ Ezra Grumbine. Frederick Stump, the founder of Fredericksburg, Pa. Lebanon: Lebanon County Historical Society, 1913. P. 214–215.

Подібно до подій у Конестозі, після арешту стала очевидною різюча відмінність між ставленням до інциденту офіційної влади та жителів фронтиру. Тодішній віце-губернатор провінції Джон Пенн, будучи вражений жорстокістю цієї розправи, особисто домігся ухвалення резолюцій Радою, спрямованих на притягнення винних до відповідальності. Невдовзі, до графства Камберленд прибули уповноважені особи з Філадельфії, що представляли позицію влади на місці¹. Також, Джон Пенн надіслав повідомлення до місцевих ленапе – з метою сповістити їх про готовність влади «відновити справедливість»². Активізація потугів уряду у цьому напрямку, можливо, була викликана необхідністю підтримувати хиткий мир з племенами корінних американців. Власне, через це жителі фронтиру і не довіряли правосуддю; існування упередження про надмірну прихильність Філадельфії до індіанців – більшу, ніж до самих поселенців – не можна назвати безпідставним.

Спочатку, планувалося провести суд над Стампом та його слугою в столиці провінції, але виконанню цього розпорядження завадила громада графства, що вимагала проведення процесу на території Камберленду³. Очевидно, що влада на це не могла піти передусім через розуміння масштабів ненависті до індіанців навіть після згасання конфлікту і як наслідок – неминуче виправдання вбивць. В очікуванні суду, небайдужі жителі у кількості близько восьмидесяти чоловік, озброєні, вирушили до в'язниці, де тримали Фредеріка Стампа; незаконному визволенню спробували завадити шериф Джон Армстронг та кілька його підопічних, але під погрозами, бунтівникам вдалося вивести підозрюваного з місця утримання⁴. Даний епізод вчергове продемонстрував факт відкритої непокори жителів порубіжних графств законам та процедурам, що діють з санкції

¹ J.F. Meghinnes. Otzinachson: A History of the West Branch Valley of the Susquehanna: its first settlement, privations endured by the early pioneers, Indian wars, predatory incursions, abductions and massacres, together with an account of the Fair Play System; copies of curious old documents, biographical sketches of the leading settlers, together with anecdotes, statistics, and much valuable matter entirely new. Williamsport: Gazette and Bulletin Printing House, 1889. P. 113.

² Meghinnes J.F. Otzinachson: A History of the West Branch Valley of the Susquehanna ... P. 114.

³ Ezra Grumbine. Frederick Stump, the founder of Fredericksburg, Pa. Lebanon: Lebanon County Historical Society, 1913. P. 218.

⁴ Ezra Grumbine. Frederick Stump, the founder of Fredericksburg, Pa. Lebanon: Lebanon County Historical Society, 1913. P. 218–219.

уряду у Філадельфії.

На початку 70-х рр. насилля на фронтірі почало проявлятися і у конфліктах між колоністами. Найяскравішим свідченням цього є так звані Пеннамістсько-янкістські війни, що тривали загалом з 1769 по 1774 рр. та велися за право юрисдикції над долиною Вайомінг між Пенсильванією Коннектикутом.¹ Протистояння було спричинене суперечливими претензіями колоній та їхніх поселенців; спірну територію Конфедерація ірокезів спочатку планувала продати Саскегванській компанії, але у 1768 р. угода була скасована і права на землю дісталися колонії Пеннів.² Як і у випадку з війною Кресапа, головним способом досягнення мети протистояння – заволодіння долиною, була фактична присутність лояльних поселенців³ на території, а не юридична бездоганність претензій. Суттєвий потік поселенців з Конектикуту вилився у заснування двох містечок А. Аустерхоут зазначає, що незважаючи на офіційне придбання землі у індіанців, сквотерство в регіоні процвітало за рахунок зайняття спочатку покинутих поселень місцевих корінних мешканців, а після витіснення власності поселенців з іншого табору.⁴ Учасники руху «хлопців з Паксона», що вже конфліктували з урядом Пенсильванії у 1770-ому році виступили на боці Саскегванської компанії та «янки», ставши їх військовою опорою, внаслідок чого пенсильванців було витіснено за межі спірного регіону.⁵ Перші дві «війни» завершилися успіхом для Коннектикуту.

Отож, попри очікування, рівень насилля на пенсильванському фронтірі в повоєнний період лише зріс. Трагедія, що відбулася у Конестозі стала не випадковим сплеском міжрасової ненависті, а закономірним результатом нестабільної, загрозливої ситуації, з якою не змогли вчасно впоратися урядовці. Марш на Філадельфію і пов'язана з ним дискусія продемонстрували, що у Пенсильванії після Семирічної війни вмотивовані і мілітаризовані групи

¹ Ousterhout A. M. Frontier Vengeance: Connecticut Yankees vs. Pennamites in the Wyoming Valley. // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. 1995. Vol. 62, no. 3. P. 334–342.

² Ousterhout A. M. Frontier Vengeance: Connecticut Yankees vs. Pennamites... P. 334–342.

³ Ousterhout A. M. Frontier Vengeance: Connecticut Yankees vs. Pennamites... P. 343–347.

⁴ Ousterhout A. M. Frontier Vengeance: Connecticut Yankees vs. Pennamites... P. 343–347.

⁵ Ousterhout A. M. Frontier Vengeance: Connecticut Yankees vs. Pennamites... P. 343–347.

населення можуть використовувати насильство не лише проти індіанців чи для захисту незаконно привласненої землі, але і для нав'язування політичних вимог. Це, у купі із поступовим зменшенням інтересу Лондона до подій на фронтірі, суттєво вдарило по легітимності колоніальної влади та її спроможності відстоювати власні інтереси.

3.3. Економічні та соціальні чинники поширення сквотерства у 1760-1770-х рр.

Франко-індіанська війна, особливо її останній етап, великою мірою не лише сприяла розповсюдженню сквотерства як явища в західних районах Пенсильванії, але і ставила під сумнів існування легітимного права власності по той бік Аппалачів як такого. Провідниками такої ревізії на місці стали військові. Наочною демонстрацією цього є петиція пересічного жителя фронтиру на адресу графа Гіллсборо Віллса Гілла від 1762 р.¹ Автором цього документу був Джон Меткалф – звичайний солевар, що проживав у форті Пітт, на західних кордонах Пенсильванії. Центральною лінією його незадоволення став конфлікт з військовим очільником форту Генрі Буке. Як зазначає постраждалий, у лютому 1762, полковник Буке вмовив його переселитися з форту Пітт до ділянки Найн-Майл-Ран, попередньо сплативши 20 фунтів попередньому власникові за «покращення» землі.² Мотивувався такий крок вочевидь потребами військової логістики; війська, що воювали проти мобільних загонів індіанців на фронтірі потребували обслуговування та захисту шляхів постачання форту. До травня 1763 р., солевар проживав з родиною на отриманій ділянці, але після повідомлення з від капітана Ексвера про загрозу індіанського нападу, він був вимушений полишити більшість майна, і через десять днів індіанці спалили його дім.³ Рештками врожаю на полях Меткалфа скористалися солдати, і тому даний підданий вимагав виплати компенсацій.⁴

Обвинувачений полковник у відповідь надав свою записку, датовану 1764 р., де описав свій погляд на ситуацію; Буке вказує, що відсутність законного права землеволодіння на території довкола форту було «загальновідомим», суму, яка була стягнута за «покращення» землі на користь попереднього власника задовольнила самого Меткалфа, а вся його власність була спалена індіанцями,

¹ James A. P. Notes and Documents: The Early Property and Land Title Situation in Western Pennsylvania 1933. P. 204.

² James A. P. Notes and Documents: The Early Property and Land Title Situation in Western Pennsylvania 1933. P. 204.

³ James A. P. Notes and Documents: The Early Property and Land Title Situation in Western Pennsylvania 1933. P. 204.

⁴ James A. P. Notes and Documents: The Early Property and Land Title Situation in Western Pennsylvania 1933. P. 204.

тому виплачувати компенсацію не було за що.¹

Дане джерело дає розуміння, що станом на кінець Франко-індіанської війни, попри присутність представників держави безпосередньо на фронті, право власності існувало суто формально з санкції військових; це створювало ситуацію, де законні власники земель на викуплених у індіанців територіях в рамках військового конфлікту нічим не вирізнялися від сквотерів. Тимчасовий характер володіння землею без права її продавати або орендувати, якоюсь мірою, робив статус поселенців біля фортів більш вразливим ніж захоплювачів пустих ділянок.

Ще у 1760-х рр, під час війни Понтіака, маси сквотерів пройшли далеко на захід, до околиць форту Пітт; відомо, що у долині Мононгагели існувало доволі велике поселення сквотерів, які закріпилися там у 1765 р. і навіть отримавши змогу легалізуватися у 1769 р. не використовували цю можливість.² Поширення сквотерства відбувалося не лише на території за Аппалачі, але і на північ, за річку Саскегванна. Внаслідок нових перемовин між колоніальним урядом та ірокезами, у форті Стенвікс в 1768 р. було укладено нову угоду про придбання земель від ріки Делавер на сході до Огайо на заході, що спровокувало новий етап заселення територій фронтиру. Визначення проданої землі у договорі з Шістьма Націями покладалося на відносні географічні орієнтири, серед яких визначалася річка Тіадагтон; проблема полягала в тому, що власники вважали такою притоку Лікомінг-Крік, а новоприбулі поселенці сусідню з нею Пайн-Крік, розташовану за 15 миль на захід.³ Внаслідок цього утворилася правова колізія – колоністи, які заселяли територію між двома річками опинялися у статусі сквотерів незалежно від прагнення підкорятися/ не підкорятися вимогам уряду, оскільки їх земля технічно не вважалася належною до Пенсильванії. Тим не менш, завдяки цьому, в передреволюційні роки там розвивалося унікальна спільнота сквотерів, яку

¹ James A. P. Notes And Documents The Early Property And Land Title Situation In Western Pennsylvania P. 203–204.

² Jockers R. A. Speculators and Squatters: The Frontier Beginnings of Moon Township. // Western Pennsylvania History. 2004. Vol. 87. P. 20.

³ Gallo M. “Fair Play Has Entirely Ceased, and Law Has Taken Its Place”: The Rise and Fall of the Squatter Republic in the West Branch Valley of the Susquehanna River, 1768–1800. // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 408.

дослідник М. Галло називає його «сквотерською республікою».¹

Перші поселенці почали прибувати на вказану територію вже у 1768-1769 рр.; станом на 1774 р., на території межиріччя проживало близько сорока сімей.² Як зазначає Дж. Вульф, з приблизно восьмидесяти сімей більша частина (49%) у період до 1784 р. мала шотландо-ірландське походження; німці та англійці становили 20% і 15% відповідно. Власники намагалися типово натиснути на сквотерів через погрози; губернатор Джон Пенн видав прокламацію, у якій покаранням за незаконне заселення межиріччя Лікомінг-Пайн-Крік призначалася сплата штрафу розміром у 500 фунтів та ув'язненням строком на один рік.³ Намагався вплинути на них і місцевий шериф Вільям Кук у 1773 р., але безрезультатно. Великою мірою, поселення сквотерів було «врятоване» від ще більш суворих заходів уряду Філадельфії через паралельне розгортання перших двох війн «янкі» та «пеннамів» за долину Вайомінг у 1769–1770 і 1774 рр. відповідно.⁴

Основою громади сквотерів авжеж була земля. Серед захоплювачів земель, як ми неодноразово демонстрували, головним фактором, що легітимізував володіння ділянкою було «право на покращення», до якого відносили дефорестацію, зведення зрубного житла та висаджування зернових культур на очищеному полі.⁵ Але на відміну від сквотерів на заході Пенсильванії, місцеві поселенці змогли організувати громаду у більш формалізовану структуру, де окрім перелічених неформальних інститутів з'явився один більш формалізований, що отримав назву «Люди Чесної Гри». Це був своєрідний трибунал, що поєднував риси судової, виконавчої та законодавчої влади. Кожного року, громада збиралася на вибори та обирала до цього органу трьох чоловік, яким належало вирішувати нагальні проблеми поселенців, пов'язані із

¹ Gallo M. "Fair Play Has Entirely Ceased, and Law Has Taken Its Place": The Rise and Fall of the Squatter Republic in the West Branch Valley of the Susquehanna River, 1768–1800. // *The Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 405–410.

² Gallo M. "Fair Play Has Entirely Ceased, and Law Has Taken Its Place... P. 410–411.

³ Wolf G. D. *The Fair Play settlers of the West Branch Valley, 1769–1784: A study of frontier ethnography*. Harrisburg: Pennsylvania Historical and Museum Commission, 1969. P. 11–12, 18–22.

⁴ Gallo M. "Fair Play Has Entirely Ceased, and Law Has Taken Its Place"... P. 11–14.

⁵ Gallo M. "Fair Play Has Entirely Ceased, and Law Has Taken Its Place... P. 405, 426.

забезпеченням земельних прав і не тільки. Притому, рішення цих осіб мали безапеляційний характер.¹ Судище відбувалося на основі кодексу Чесної Гри – неформальної системи правил, яка відображала ставлення цих поселенців до тої чи іншої практики. Долучитися до общини сквотерів можна було також виключно через розмову з трибуналом і його дозволом на заселення.² Для «сквотерської республіки» також був характерним сильний дух спільності сусідів, потреби захищати володіння одне одного; хоча на території, підконтрольній сквотерам діяло правило про термін спливання права володіння ділянкою у разі, якщо її власник покидав її більше ніж на шість тижнів, за виключенням хіба що чоловіків, що змушені були піти у міліцію – їх ділянками опікувалися сусіди.³

Зі збільшенням населення у 1773 р. почала спостерігатися диверсифікація населення. Один сквотер, попри відкриті суперечності з тубільним населенням, повідомив шерифу Вільяму Куку, що він орендує індіанську землю.⁴ В рамках інституту Чесної Гри, існували також і покарання для сквотерів, які тим чи іншим способом провинилися перед громадою. Один з найвідоміших інцидентів пов'язаний із зведенням свого житла деяким Робертом Артуром «надто близько» до землі, на яку претендував інший сквотер Вільям Пол.⁵ Згідно пізніших свідчень сквотера Вільяма Кінга, попри остаточність вимоги трибуналу повернути забрану землю її «законному власнику», Вільям Пол не визнавав цього рішення. Коли міліціонери, що погодилися допомогти вигнати Пола з захопленої землі, він зустрів їх з рушницею – чітко демонструючи наміри та погрожуючи смертю «першому, хто увійде до хати...».⁶ Далі, капітан підрозділу Томас

¹ Gallo M. "Fair Play Has Entirely Ceased, and Law Has Taken Its Place": The Rise and Fall of the Squatter Republic in the West Branch Valley of the Susquehanna River, 1768–1800. // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 405–406.

² Wolf G. D. The Fair Play settlers of the West Branch Valley, 1769–1784: A study of frontier ethnography. Harrisburg: Pennsylvania Historical and Museum Commission, 1969. P. 34–37.

³ Gallo M. "Fair Play Has Entirely Ceased, and Law Has Taken Its Place": The Rise and Fall of the Squatter Republic in the West Branch Valley of the Susquehanna River, 1768–1800. // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 417.

⁴ Gallo M. "Fair Play Has Entirely Ceased, and Law Has Taken Its Place": The Rise and Fall of the Squatter Republic in the West Branch Valley of the Susquehanna River, 1768–1800. // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 416.

⁵ Wolf G. D. The Fair Play settlers of the West Branch Valley, 1769–1784: A study of frontier ethnography. Harrisburg: Pennsylvania Historical and Museum Commission, 1969. P. 41–42.

⁶ Wolf G. D. The Fair Play settlers of the West Branch Valley, 1769–1784: A study of frontier ethnography. Harrisburg: Pennsylvania Historical and Museum Commission, 1969. P. 40–41.

Кемплен вторгнувся у житло та силою виволок Вільяма Пола; його будівля була розрубана та скинута у річку, а на зв'язаних двох каное родину сквотерів, разом з нерухомим майном відправили вниз за течією.¹

Покарання також могло існувати у формі суспільного осуду. Місцевого священника Джона Кінкейда було звинувачено у аб'юзі власної родини; після розгляду претензій, їх задовольнили через публічне приниження соціального статусу служителя – його посадили на дерев'яну рейку та провезли так перед усією громадою, яка вірогідно відкрито зневажала і соромила обвинуваченого (М. Галло вказує на спадкоємність цієї практики від європейської «грубої музики»)².

Після поступового умиротворення провінції у кінці 1760-х – на початку 1770-х рр., важливості набрали конфлікти між землевласниками за нещодавно придбані колоніальним урядом індіанські землі. Власники провінції намагалися вкотре вирішити питання зі сквотерами, особливо з поселенцями з Коннектику. Спочатку старший власник Томас Пенн захотів вдаватися до жорсткіших методів з виселенням нелегальних жителів, але після розмови з братом Річардом, він погодився змінити тактику. Річард справедливо стверджував, що за невдалої спроби вигнати сквотерів, пропрієтарний уряд лише поставить себе у незручне положення, а було б краще змусити поселенців отримати легалізацію наділів від Пеннів, підірвавши і їх лояльність до Коннектикуту, і сприяючи новим переселенням на фронтир.³

Одним з діячів, що був особливо успішним у справі заволодіння новими теренами на заході став згаданий Джордж Кроган, що отримав багато ділянок у окрузі Вашингтон. Він досягав збільшення своїх наділів не тільки через

¹ Meginess J. F. Otzinachson: A History of the West Branch Valley of the Susquehanna: its first settlement, privations endured by the early pioneers, Indian wars, predatory incursions, abductions and massacres, together with an account of the Fair Play System; copies of curious old documents, biographical sketches of the leading settlers, together with anecdotes, statistics, and much valuable matter entirely new. Williamsport: Gazette and Bulletin Printing House, 1889. P. 45–46.

² Downing B. C. "An Extreem Bad Collection of Broken Innkeepers, Horse Jockeys, and Indian Traders": How Anarchy, Violence, and Resistance in Eighteenth-Century Pennsylvania Transformed Provincial Society : doctoral dissertation. Cincinnati, 2014. P. 42–44.

³ Smith E. O. J. Thomas Penn, Chief Proprietor Of Pennsylvania: A Study Of His Public Governmental Activities From 1763 To 1775.: doctoral dissertation. Bethlehem, 1966. P. 496–499.

укладання особистих договорів про купівлю-продаж землі з представниками Шести Націй та спекуляціями, а і через спроби витіснення конкурентів із залученням сквотерів. Один з таких випадків стався у 1773 р. на землі, що належала Джорджу Вашингтону; у листі від 29 грудня, Вільям Кроуфорд (його земельний агент) вказував, що «група людей, приблизно 10 або 12 осіб, за останні кілька днів зайшли на ваші загарбані землі, і їх неможливо звідти вигнати без застосування зброї...»¹. Винуватцями оголошуються згаданий раніше Джордж Кроган та його зведений брат майор Едвард Ворд, що був за сумісництвом очільником форту Пітт. За словами Кроуфорда, останній претендував на землю Вашингтона, за яку він сам нібито не заплатив, а тому насилав на ділянку родини сквотерів, обіцяючи «відшкодувати їм збитки»². Незаконні поселенці, бажаючи утвердитися на даній землі, перейшли до активних дій та почали «ускладнювати» життя місцевому орендарю, що винаймав ділянку у Вашингтона; Кроуфорд також згадує, що вже робив спроби прогнати сквотерів, але як тільки він полишав землю вони одразу поверталися.³

Таким чином, на окраїнах Пенсильванії у передреволюційний період утворилися специфічні соціально-економічні умови. Тимчасове домінування військових на фронтірі на деякий час формально ліквідувало повноцінне право землеволодіння поселенців, прирівнявши їх до сквотерів. У кінці 60-х та на початку 70-х рр., де-факто господарями окраїн провінції стали незаконні поселенці та земельні спекулянти, які у разі необхідності могли співпрацювати, керуючись власними вигодами. Відсутність відчутного державного втручання, зрештою сприяла трансформації спільнот сквотерів і їхніх неформальних інститутів у більш стійкі форми, прикладом чого є система Чесної Гри як спроба поселенців самостійно регулювати між собою земельні і не тільки відносини.

¹ Crawford W. William Crawford to George Washington,. Founders Online, National Archives. URL: <https://founders.archives.gov/documents/Washington/02-09-02-0317> (date of access: 11.11.2025).

² Crawford W. William Crawford to George Washington,. Founders Online, National Archives. URL: <https://founders.archives.gov/documents/Washington/02-09-02-0317> (date of access: 11.11.2025).

³ Crawford W. William Crawford to George Washington,. Founders Online, National Archives. URL: <https://founders.archives.gov/documents/Washington/02-09-02-0317> (date of access: 11.11.2025).

ВИСНОВКИ

У підсумку можемо зазначити, що сквотерство в Пенсильванії виникло як закономірний наслідок суперечності між квакерською моделлю привабливої колонії та реальними умовами земельного ринку. Висока вартість ділянок, бюрократизм Земельного офісу та стрімкий приплив іммігрантів із Ірландії та Німеччини з початку XVIII ст. породили постійний дефіцит доступної землі. Після смерті Вільяма Пенна, пропрієтарний уряд посилив комерційний тиск, остаточно зробивши легальне землеволодіння недосяжним для більшості новоприбулих.

Основу сквотерського руху складали збіднілі шотландо-ірландські та німецькі іммігранти, що не мали стартового капіталу для придбання ділянок. Для шотландо-ірландців та німців відмова від офіційної купівлі мала також психологічне підґрунтя пережитий в Ольстері та інших регіонах досвід закабалення через оренду сформував принципове неприйняття будь-яких форм феодальної залежності. Поряд із ними активну роль відігравали земельні спекулянти, що використовували сквотерів у власних корисливих цілях.

Правова база щодо землеволодіння, розвинена в актах початку XVIII ст., формально чітко визначала незаконність самовільного зайняття земель. Однак система на практиці давала збої через неточні межі ділянок, нерегулярне збирання квіт-ренти та неспроможність уряду притягати порушників до відповідальності на віддалених теренах. «Закон про семирічне безперервне володіння» де-факто відкривав шлях до легалізації захоплених ділянок, що парадоксально заохочувало нову хвилю незаконних поселень.

Взаємодія сквотерів із владою відзначалася амбівалентністю: пропрієтарний уряд водночас переслідував і використовував нелегальних поселенців як буферну силу на прикордонні. Спроби силового виселення поступалися місцем фінансовому тиску через боргові розписки. Сквотери, своєю чергою, апелювали до Асамблеї та Провінційної ради в тих випадках, де їм це було вигідно, але відкрито ігнорували геодезистів і шерифів на власній території.

Незаконна колонізація стала головним дестабілізуючим чинником у відносинах між колонією та корінними народами. Самовільний вихід поселенців за межі придбаних територій руйнував мисливські угіддя індіанців і підривав квакерську модель мирного співіснування. «Піша купівля» 1737 р., спровокована необхідністю «легалізувати» вже заселені сквотерами землі, та різанина у Конестозі 1763 р. стали прямими наслідками цього процесу. Разом з тим екстремальні умови фронтиру подекуди сприяли ситуативному зближенню бідних поселенців і витіснених з земель індіанців.

Після Франко-індіанської війни сквотерство набуло виразного політичного виміру. Марш «хлопців з Пакстона» на Філадельфію у 1764 р. засвідчив здатність мілітаризованих груп жителів фронтиру нав'язувати свої вимоги колоніальному уряду силою. Система Чесної Гри на міжріччі Лікомінг Пайн-Крік продемонструвала, що ізольовані спільноти сквотерів здатні створювати власні функціональні правові інститути виборний трибунал із судовими, виконавчими та нормотворчими функціями. Участь «пакстонців» у Янкі-Пеннамістських війнах підтвердила перетворення сквотерів на самостійну політичну силу. У підсумку, сквотерство в Пенсильванії виявилось не лише соціально-економічним явищем, а й потужним агентом трансформації колоніального суспільства. Воно підважило монополію пропріетарного уряду на землю, загострило репрезентаційний конфлікт між заходом і Філадельфією та сформувало на фронтірі специфічну культуру особистої автономії й правового прагматизму.

Саме ці риси ставлення до землі як до результату власної праці, а не юридичного документа стали одним із культурних підґрунть майбутнього американського фронтірного суспільства.

Список використаних джерел та літератури:

1. Browning C. H. Welsh Settlement of Pennsylvania. Philadelphia, 1912. 642 p.
2. By the Honourable George Thomas, Esq; Lieutenant Governor and Commander in chief of the Province of Pennsylvania and the Counties of New-Castle, Kent and Sussex upon Delaware. A proclamation [Against the settlers of land in Lancaster County, west of the Blue Mountains] Given at Philadelphia under my hand and the Great Seal of the said Province, the fifth day of October, 1742 ... George Thomas. God Save the King. / Printed by B. Franklin. Philadelphia, 1742. 2 p.
3. By the Honourable James Hamilton, Esq; Lieutenant-Governor, and Commander in Chief, of the Province of Pennsylvania, and Countues of Newcastle, Kent and Sussex, on Delaware. A proclamation [Warning Squatters to leave Indian lands west of the Blue Hills] [Dated] eighteenth day of July in the twenty-third year of the reign of our Sovereign Lord George the second ... and in the year of our Lord one thousand, seven hundred and forty-nine. James Hamilton. God save the King. / Printed by B. Franklin. Philadelphia, 1749. 2 p.
4. Conrad Weiser's Journal of a Tour to the Ohio August 11 – October 2, 1748. 173 p.
5. Crawford W. William Crawford to George Washington,. Founders Online, National Archives. URL: <https://founders.archives.gov/documents/Washington/02-09-02-0317> (date of access: 11.11.2025).
6. Doddridge J. Notes on the Settlement and Indian Wars Of the Western Parts of Virginia and Pennsylvania from 1763 to 1783, inclusive, together with a Review of the State of Society and Manners of the First Settlers of the Western Country. Pittsburgh, 1912. 320 p.
7. Ezra Grumbine. Frederick Stump, the founder of Fredericksburg, Pa. Lebanon: Lebanon County Historical Society, 1913. 22 p.
8. Ford H. J. The Scotch-Irish in America. Princeton: Princeton University Press, 1915. 607 p.

9. Franklin E. History of Fayette County, Pennsylvania, with biographical sketches of many of its pioneers and prominent men. Philadelphia: L. H. Everts & Co., 1882. 841 p.
10. Hale Sipe C. The Indian Wars of Pennsylvania: An Account of the Indian Events, in Pennsylvania, of The French and Indian War, Pontiac's War, Lord Dunmore's War, The Revolutionary War and the Indian Uprising from 1789 to 1795: Tragedies of the Pennsylvania Frontier Based Primarily on the Penna. Archives and Colonial Records. Harrisburg: The Telegraph Press, 1929. 793 p.
11. History of Franklin County, Pennsylvania, containing a history of the county, its townships, towns, villages, schools, churches, industries, etc.; portraits of early settlers and prominent men; biographies; history of Pennsylvania; statistical and miscellaneous matter, etc. Chicago: Warner, Beers & Co., 1887. 1101 p.
12. Hunter W. A. Forts on the Pennsylvania Frontier, 1753–1758. Harrisburg: The Pennsylvania Historical and Museum Commission, 1960. 596 p.
13. Janney S. M. The Life of William Penn: With Selections from His Correspondence and Autobiography. Philadelphia: Lippincott, Grambo & Co., 1852. 560 p.
14. Johns U. J. History of the Early Settlement of the Juniata Valley: embracing an account of the trials and privations incident to the settlement of the valley, predatory incursions, massacres, and abductions by the Indians during the French and Indian Wars and the War of the Revolution, etc. Harrisburg: Harrisburg Publishing Company, 1889. 429 p.
15. Kenny J. Journal of James Kenny, 1761–1763. // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. 1913. Vol. 37, no. 1. P. 1–47.
16. Laws of the commonwealth of Pennsylvania: from the fourteenth day of October, one thousand seven hundred, to the sixth day of April. 1803. 528 p.
17. Lefferts W. The Settlement of Pennsylvania. Philadelphia: Franklin Publishing and Supply Company, 1922. 64 p.
18. Meginness J. F. Otzinachson: A History of the West Branch Valley of the Susquehanna: its first settlement, privations endured by the early pioneers, Indian wars, predatory incursions, abductions and massacres, together with an account of

- the Fair Play System; copies of curious old documents, biographical sketches of the leading settlers, together with anecdotes, statistics, and much valuable matter entirely new. Williamsport: Gazette and Bulletin Printing House, 1889. 702 p.
19. Minutes of the Provincial Council of Pennsylvania, from the organization to the termination of proprietary government: in 10 vols. Harrisburg: Theo. Fenn & Co., 1851.
 20. Petition of the Inhabitants of Lancaster County. Digital Paxton: Digital Collection, Critical Edition, and Teaching Platform. URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/petition-by-the-inhabitants-of-lancaster-county> (date of access: 11.11.2025).
 21. Petition to the King in Council, [2 February 1759]. Founders Online: Home. URL: <https://founders.archives.gov/documents/Franklin/01-08-02-0070> (date of access: 28.11.2025)
 22. Pierson W. W. Civics of Pennsylvania. Ginn & Company, 1906. 196 p.
 23. Prowell G. R. History of York County, Pennsylvania. Chicago: J. H. Beers, 1907. 1372 p.
 24. Sharpless I., A Quaker Experiment in Government. History of Quaker Government in Pennsylvania, 1682–1783. Philadelphia: Ferris & Leach. Vol. 1 1902. 274 p.
 25. Shepherd W. R. History of the Proprietary Government in Pennsylvania. New York: Columbia University, 1896. 601 p.
 26. The Federal and State Constitutions, Colonial Charters, and other Organic Laws of the States and Territories now or heretofore forming the United States of America in 7 vols. / Edited by Thorpe F. N. Vol. 5: New Jersey-Philippine Islands / Washington, U. S. Government Printing Office, 1909. P. 2533–3136.
 27. The German Influence Its Settlement and Development in Pennsylvania (2). Lancaster: The Pennsylvania-German Society, 1900. 720 p.
 28. The history of the Moravian mission among the Indians of North America / by G. H. Loskiel; trans. by C. I. La Trobe. London: T. Allman, 1838. 316 p.
 29. The PAXTON-MEN Impartially Reprefented: The Distresses Of The Frontiers, And The Complatnts And Sufferings Of The PEOPLE Fully Stated... Together-With

- Proper Reflection And Advice Upon The Whole. Philadelphia: A Steuart, 1764. 34 P.
30. The Walking Purchase – August 25, 1737 // Pennsylvania Historical & Museum Commission.
URL: <https://www.phmc.state.pa.us/portal/communities/documents/1681-1776/walking-purchase.html> (date of access: 28.11.2025).
31. Transcribed Records. Digital Paxton: Digital Collection, Critical Edition, and Teaching Platform. URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).
32. Wallace P. A. W. Indians in Pennsylvania. Harrisburg: The Pennsylvania Historical and Museum Commission, 1964. 212 p.
33. Weiser C. Narrative of a journey from Tulpehocken, in Pennsylvania, to Onondago, the headquarters of the Six nations of Indians, made in 1737 by Conrad Weiser. Philadelphia: John Pennington, 1853. 79 p.
34. William H. The history of the county of Cumberland, and some places adjacent, from the earliest accounts to the present time: Comprehending the local history of the county; its antiquities, the origin, genealogy, and present state of the principal families, with biographical notes; its mines, minerals and plants, with other curiosities. London, 1794. 756 p.
35. Anderson A. The Social Origins of the Early Quakers // Quaker History. Vol. 68, no. 1. 1979. P. 33–40.
36. B. Waugh The quit-rent system in the American Colonies. New Haven Conn. Yale University Press. 1919. 492 p.
37. Barr D. P. A Road for Warriors: The Western Delawares and the Seven Years' War. // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. 2006. Vol. 73, no. 1. P. 1–36.

- 38.Clewley F. A. C. Colonial precedents of our national land system as it existed in 1800. Madison: The University of Wisconsin, 1910. 157 p.
- 39.Cutcliffe S. H. Colonial Indian Policy as a Measure of Rising Imperialism: New York and Pennsylvania, 1700–1755. // *Western Pennsylvania History*. 1981. Vol. 48, no. 3. P. 237–268.
- 40.Cutcliffe S. H. *Indians, Furs, And Empires: The Changing Policies Of New York And Pennsylvania, 1674–1768*: doctoral dissertation. Bethlehem, 1976. 307 p.
- 41.Daiutolo R. J. The Role of Quakers in Indian Affairs During the French and Indian War. // *Quaker History*. 1988. Vol. 77, no. 1. P. 1–30.
- 42.Diary of the Indian Gemeine in the Barracks in Philadelphia, Final Draft (January 24 – December 31, 1764). Digital Paxton: Digital Collection, Critical Edition, and Teaching Platform. URL: <http://digitalpaxton.org/works/digital-paxton/diary-of-the-indian-gemeine-in-the-barracks-in-philadelphia-final-draft-1764?path=transcribed-records> (date of access: 28.11.2025).
- 43.Doutrich P. Cresap's War: Expansion and Conflict in the Susquehanna Valley. // *Pennsylvania History*. 1986. Vol. 53, no. 2. P. 89–104.
- 44.Downey W. W. *History of Paxton Church*. Harrisburg, PA: Independent Steam Book and Job Print, 1877. 46 p.
- 45.Downing B. C. “An Extream Bad Collection of Broken Innkeepers, Horse Jockeys, and Indian Traders”: How Anarchy, Violence, and Resistance in Eighteenth-Century Pennsylvania Transformed Provincial Society: doctoral dissertation. Cincinnati, 2014. 232 p.
- 46.Dutrillac C. D. Local Identity and Authority in a Disputed Hinterland: The Pennsylvania-Maryland Border in the 1730s. // *The Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 1991. Vol. 115, no. 1. P. 35–61.
- 47.Engels J. "Equipped for Murder": The Paxton Boys and "the Spirit of Killing all Indians" in Pennsylvania, 1763–1764. // *Rhetoric and Public Affairs*. 2005. Vol. 8, no. 3. P. 355–381.

48. Friends and Enemies in Penn's Woods: Indians, Colonists, and the Racial Construction of Pennsylvania / ed. by W. A. Pencak, D. K. Richter. Pennsylvania: Penn State University Press, 2004. 336 p.
49. Fullerton J. N. Squatters and Titles to Land in Early Western Pennsylvania; or, an Introduction to Early Western Pennsylvania Land Titles. // Western Pennsylvania History. 1923. Vol. 6. P. 165–176.
50. Gallo M. “Fair Play Has Entirely Ceased, and Law Has Taken Its Place”: The Rise and Fall of the Squatter Republic in the West Branch Valley of the Susquehanna River, 1768–1800. // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 405–434.
51. Gallo M. Land Surveying in Early Pennsylvania: A Case Study in a Global Context. // Journal of Early American History. 2016. Vol. 6, no. 1. P. 9–39.
52. Gillespie C. H. The Squatters: A Study of the Unauthorized Possession of the Frontier Lands from the Early Years of the Colonies to 1840. 1917. 50 p.
53. Gordon S. P. The Paxton Boys and Edward Shippen: Defiance and Deference on a Collapsing Frontier. // Early American Studies. 2016. Vol. 14, no. 2. P. 319–347.
54. Griffin P. The Irish, Scots and Scotch-Irish and Lessons from the Early American Frontier. // Journal of Irish and Scottish Studies. 2009. Vol. 3, no. 1. P. 75–97.
55. Harper S. C. Making History: Documenting the 1737 Walking Purchase // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. 2010. Vol. 77. no. 2. P. 217–233.
56. Henderson R. C. Demographic Patterns and Family Structure in Eighteenth-Century Lancaster County, Pennsylvania. // The Pennsylvania Magazine of History and Biography. 1990. Vol. 114, no. 3. P. 349–383.
57. Hunter W. A. Provincial Negotiations with The Western Indians, 1754–58. // Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies. 1951. Vol. 18, no. 3. P. 213–219.
58. James A. P. Notes and Documents: The Early Property and Land Title Situation in Western Pennsylvania. 1933. P. 197 – 204.

59. Jennings F. Incident at Tulpehocken. // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 1968. Vol. 35, no. 4. P. 335–355.
60. Jockers R. A. Speculators and Squatters: The Frontier Beginnings of Moon Township. // *Western Pennsylvania History*. 2004. Vol. 87. P. 19–29.
61. Kaja J. D. “Sometimes bad people take the liberty of stragling into your Country”: The Struggle to Control Mobility during Pontiac's War. // *Early American Studies*. 2016. Vol. 14, no. 2. P. 225–257.
62. Klett G. S. Scotch-Irish Presbyterian Pioneering along the Susquehanna River. // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 1953. Vol. 20, no. 2. P. 165–179.
63. Klett G. S. The Presbyterian Church and the Scotch-Irish on the Pennsylvania Colonial Frontier. *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 1941. Vol. 8, No. 2. P. 97–109.
64. McConnell M. N. Kuskusky Towns and Early Western Pennsylvania Indian History, 1748–1778. // *The Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 1992. Vol. 116, no. 1. P. 33–58.
65. McGee M. T. Schmick's Frontier: Native American And Moravian Community Building In Colonial Pennsylvania, 1753–1765 Building In Colonial Pennsylvania, 1753-1765: doctoral dissertation. Morgantown, 2018. 268 p.
66. Miller J. L. “Our Own Flesh and Blood?”: Delaware Indians and Moravians in the Eighteenth-Century Ohio Country: doctoral dissertation. Morgantown, 2017. 221 p.
67. Moore R. The Development of British Quaker Governance to c. 1700. // *Quaker Studies*. 2025. Vol. 29, no. 2.
68. Muers R. Quaker theology / ed. by B. N. Wolfe. St Andrews: St Andrews Encyclopaedia of Theology, 2022. 26 p.
69. Myers J. P. J. The Rev. Thomas Barton's Authorship of *The Conduct of the Paxton Men, Impartially Represented* (1764). // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 1994. Vol. 61, no. 2. P. 155–184.

70. Ostler J. "To Extirpate the Indians": An Indigenous Consciousness of Genocide in the Ohio Valley and Lower Great Lakes, 1750s–1810. // *The William and Mary Quarterly*. 2015. Vol. 72, no. 4. P. 587–622.
71. Ousterhout A. M. Frontier Vengeance: Connecticut Yankees vs. Pennamites in the Wyoming Valley. // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*. 1995. Vol. 62, no. 3. P. 330–363.
72. Ridner J. Unmasking the Paxton Boys: The Material Culture of the Pamphlet War. // *Early American Studies*. 2016. Vol. 14, no. 2. P. 348–376.
73. Smith E. O. J. Thomas Penn, Chief Proprietor Of Pennsylvania: A Study Of His Public Governmental Activities From 1763 To 1775.: doctoral dissertation. Bethlehem, 1966. 552 p.
74. Smolenski J. Murder on the Margins: The Paxton Massacre and the Remaking of Sovereignty in Colonial Pennsylvania. // *Journal of Early Modern History*. 2015. Vol. 19. P. 513–538.
75. Spero P. The Conojocular War: The Politics of Colonial Competition, 1732–1737. // *Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 2012. Vol. 136, no. 4. P. 365–404.
76. Stephenson R. Pennsylvania Provincial Soldiers in the Seven Years' War. // State College: Penn State University Press, 1995. No 2, P. 196–212.
77. Kain W. H. The Penn Manorial System and the Manors of Springettsbury and Maske. // *Pennsylvania History*. 1943. Vol. 10, no. 4. P. 225–242.
78. Tobin B. F. Native Land and Foreign Desire: William Penn's Treaty with the Indians. // *American Indian Culture and Research Journal*. 1995. Vol. 19, no. 3. P. 87–119.
79. Vaughan A. T. Frontier Banditti and the Indians: The Paxton Boys' Legacy, 1763–1775. // *Pennsylvania History*. 1984. Vol. 51, no. 1. P. 1–29.
80. Volwiler A. T. George Croghan and the Westward Movement, 1741–1782. // *The Pennsylvania Magazine of History and Biography*. 1923. Vol. 47, no. 3. P. 28–57.

81. Ward M. C., *The Peaceable Kingdom Destroyed: The Seven Years' War And Transformation of the Pennsylvania Backcountry.* // *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies.* 2007. Vol. 74 no. 3. P. 247–279.
82. Ward M. C. *Laws, Courts and Communities in the Pennsylvania Backcountry, ca.1750–1800.* // *Journal of Early American History.* 2016. Vol. 60, no. 1. P. 40–67.
83. White E. *The backcountry and the city.* Minneapolis: University of Minnesota Press, 2005. 235 p.
84. Schwartz S. *William Penn and toleration: foundations of colonial Pennsylvania.* // *State College: Penn State University Press.* Vol. 50, no. 4, 1983. P. 284–312.
85. Wokeck M. S. *German and Irish Immigration to Colonial Philadelphia.* // *Proceedings of the American Philosophical Society.* 1989. Vol. 133, No. 2. P. 128–143.
86. Wolf G. D. *The Fair Play settlers of the West Branch Valley, 1769–1784: A study of frontier ethnography.* Harrisburg: Pennsylvania Historical and Museum Commission, 1969. 122 p.
87. Yeager K. L. *The Power of Ethnicity: the Preservation of Scots-Irish Culture in the Eighteenth-Century American Backcountry.: Dissertation.* Baton Rouge: LSU Historical Dissertations and Theses, 2000. 422 p.